ЭБ НАЙРАМДАЛАЙ ТҮЛӨӨ ТЭМСЭЛЭЙ ТҮРҮҮ ЗЭРГЭДЭ

Советскэ Союзай гадаадын политика гэ... һаруул, һайн һайхан зорилгонуудые бэелүүлнэ. КПСС-эй XXIII съездын тодорхойлһон ёһоор, тэдэ зорилгонууд иимэ: социалис бусад гүрэнүүдтэй хамта социализм болон коммунизм байгуулхын тула уласхоорондын ашатай туһатай арга боломжо хангаха; социалис оронуудай нэгэдэл болон нягта холбоотой байдалые, тэдэнэй хани нүхэсэл ба аха дүү ёһоной харилсаа бэхижүүлхэ; национальна хүдэлөөе дэмжэхэ ба хүгжэжэ байһан залуу гүрэнүүдтэй харилсаа холбоо бүхы хэмжээгээр бэелүүлхэ; социальна элдэб байгуулалтатай гүрэнүүдэй амгалан тайбан зэргэ оршон ажаһууха ёһо гуримые эбдэршэгүйгөөр бэелүүлхэ, империализмын түрэмхэй хүсэнүүдтэ шууд сэхэ сохилто үгэхэ, хүн түрэлтэнийе дэлхэйн шэнэ дайнай аюулһаа зайсуулха. Аха дүү социалис оронуудай, тэрэшэлэн бүхы оронуудай ажалшадай үмэнэ дүүргэхэ интернациональна уялгаа үндэһэ баримта болгон, манай партиин өөрынгөө гадаадын политикые бэелүүлнэ.

Агуу ехэ Октябриин һаяхан илалта туйлаһан, Советүүдэй залуу республикын түрүүшынгээ алхамуудые хэжэ байха үедэ В. И. Ленин иигэжэ хэлээ һэн: «...Эб найрамдал сахилхын тула бидэнэр хамаг юумэ хуу хэдэгбди гэжэ хүдэлмэришэд болон таряашадые итгүүлнэбди. Тиимэ туйлалта хэхэшьебди».

Мүнөө эгсэ таби шахуу жэлэй туршада манай социалис гүрэн агуу ехэ Ленинэй тугые, эб найрамдалай түлөө, демократиин ба хүгжэлтын түлөө тэмсэлэй тугые дээрэ үргэжэ ябана. КПСС-эй, Советскэ правительствын уласхоорондын оршон байдалдахи бүхы ажал ябуулга дэлхэйн политикын гол асуудалнуудые ленинскэ ёһоор шиидхэхэ шэнжээр нэбтэрэнхэй.

Мүнөө үеын оршон байдалда социалис хани нүхэсэл гээшэ обществын хүгжэлтын гол хүсэн, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал байгуулхын түлөө арадуудай тэмсэлэй гол найдабари болонхой. Советскэ Союз болон социалис бусад гүрэнүүдэй империализмда эсэргүү фронтын түрүү зэргэдэ ябажа, эб найрамдал ба арадуудай аюулгүй байдал хэлбэришэгүйгөөр хамгаалжа байһаниие дайнай һүүлээрхи түүхэ харуулна. Социалис оронуудай гадаадын политикын хараа шугамай, тэдэнэй бата нэгэдэл ба һаналаа нэгэдэлгын, һэргэлэн байлга ба харилсан туһаламжалгада бэлэн байһанай ашаар амгалан тайбан байдалые һандаргалгада зорюулагдаһан империалистнуудай түсэбүүд оло дахин буруутаа.

Мүнөө үеын уласхоорондын байдалда эб найрамдал хамгаалан бэхижүүлхын түлөө, үгэеэ ойлголсохын, уласхоорондын байдалые гуримшуулхын түлөө тэмсэдэг хүсэнүүд улам ургана. Гэхэтэй хамта, ээрхэг түримхэй империалис хүсэнүүдэй ажал ябуулгаяа үргэдхэхэнь харагдана. Ээрхэг түримхэйшүүл түгшүүрилтэ байдалые бүри шангадхахые, гүрэнүүд хоорондын харилсаае муудхаахые, уласхоорондын арсалдаа һужэрөөхые оролдоно. Дэлхэй дээрэ гуримшуулагдаха ёһотой хэдэн шухала асуудалнууд бии гээшэ.

Советскэ Союз, социалис бусад гүрэнүүд мүнөө үеын уласхоорондын байдалай асуудалнуудаар тодорхой хараа шугам бэелүүлнэ. Варшавска договорто хабаададаг гүрэнүүдэй политическэ консультативна комитедэй Бухарестдэ һаяхан болоһон зүблөөн дээрэ Европодо эб найрамдал ба аюулгүй байдал бэхижүүлхэ тухай нэгэн дуугаар баталан абтаһан деклараци соо Вьетнамда США-гай ээрхэг түримхэй ябуулга хэжэ байһантай дашарамдуулан хэгдэһэн мэдүүлгэ соо аюул тохёолдуулмаар арсалдаануудые болюулха, бүхы арадуудай аша туһада түгшүүрилтэ байдалые гуримшуулха тушаа таарамжатай программа дурадхагдаһан байна. Эб найрамдал бэхижүүлхэ, империализмын ээрхэг түримхэйшүүлэй һанаашалгые буруутуулха талаар СССР-эй Верховно Соведэй сесси дээрэ, мүн аха дүү партинуудай, социалис бусад оронуудай правительствануудай документнүүд дотор шухала дурадхалнууд хэгдэһэн байна.

Вьетнамда США-гай хэжэ байһан ээрхэг түримхэй ябуулга дэлхэйн амгалан байдалда ехэ аюул тохёолдуулхаяа байна. ДРВ-гэй правительствын, Урда Вьетнамые сүлөөлгын национальна фронтын дурадхалнууд соо Вьетнамай асуудалые политическэ талаар гуримшуулха үнэн зүб үндэһэ һуури бии гээшэ. Социализмын оронууд энэ программые гүйсэд дэмжэнэ, Америкын ээрхэг түримхэй ябуулгые дары болюулха эрилтэ табина. Өөрынгөө интернациональна уялгада үнэн сэхэ байһан Советскэ Союз баатар зоригто вьетнам арадтай аха дүү ёһоор һаналаа нэгэдэдэг, тэрээндэ улам ехээр туһаламжа хүргэнэ.

Баруун Германиин империалистнуудай үһөөгөө абаха эрмэлзэл, ядерна зэбсэгтэй болохо хүсэл, Европын картые дахин хубилгаад туршаха хүсэл Европодохи эб найрамдалда ехэхэн аюул тохёолдуулжа болохо. Бонной милитаристнуудай аюултай эдэ һэдэлгэнүүдые хэрэглэн, өөрынгөө ээрхэг түримхэй ябуулгада НАТО-гай бүлэгые хэрэглэн, Америкын зонхилхы хүтэлэгшэд Баруун Европодо өөһэдынгөө ээрхэнги байдал бэхижүүлхэ, тиин энэ түби дээрэ ходо түгшүүрилтэй байдал үлөөхэ, арсалдаа гаргахые оролдоно.

Гэбэшье мүнөөнэй Европо урдынхидаал бэшэ бшуу. Тэрэнэй хүн зонойнь хахад социалис оронуудта ажаһууна. Советскэ Союзай, социалис бусад гүрэнүүдэй Европодохи политика — түгшүүрилтэ байдалые һулаоуулха шухала асуудалнуудые амгалан ёһоор шиидхэхэ политика мүн. Иимэ дээрэһээ аюулгүй байдал сахиха ба харилсаа холбоо байгуулха асуудалаар Европын бүхы гүрэнүүдэй зүблөө зарлаха тухай дурадхагдаһан гээшэ. Баруун Европын гүрэнүүдэй дундаһаа түби дээрэ бата бэхи эб найрамдал байгуулха асуудалда шэнэ ёһоор, бодото үндэһэ һууритайгаар хандаха талаар Франци түрүүлэн жэшээ харуулаа.

Ээрхэг түримхэйшүүлэй дуран соогоо аашалхые болюулха, дэлхэйн шэнэ дайе зайсуулха арга боломжын бии байһан тухай КПСС болон бүхы дэлхэйн коммунис хүдэлөөнэй хэһэн тобшолол үндэһэлэн, Советскэ Союз, социализмын бусад оронууд гадаадынгаа политикые бэелүүлнэ. Бүхы демократическа, империализмда эсэргүү ба эб найрамдалда дуратай хүсэнүүдэй ажал ябуулгын нэгэдэлгэ, марксизм-ленинизмын, пролетарска интернационализмын үндэһэ һуури дээрэ коммунис хүдэлөөнэй жагсаалаа нэгэдхэлгэ хадаа арадуудай дэлхэй дээрэ бата бэхи эб найрамдал, аюулгүй байдал бэхижүүлхэ гол арга боломжо болоно.

(«Правда» газетын августын 20-ной түрүү бэшэгһээ).

...ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

43-дахи жэлээ гарана.

БУРЯАД ҮНЭН

...-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 198 (11184) | 1966 оной августын 21, воскресени | Сэн 2 мүнгэн

БАЯСАМА ҮРЭ ДҮНГҮҮД

XXIII партсьездын нэрэмжэтэ колхоз Баргажанайнгаа аймаг соо олон һалбаритай томохон ажахынуудай нэгэн гэжэ тоологдодог. Жэлһээ жэлдэ олзо доходынь ехэ боложо, колхознигуудайшье ажабайдал баян элгэр болонхой.

Тус ажахын байдал энэшье жэлдэ урагшатай һайн. Хүдөө ажахын продукци үйлэдбэрилхэ хахад жэлэйнгээ түсэб даабариие бүхы юумээр үлүүлэн дүүргээ. Социалис мүрысөөнэй дүн гаргахада, нүхэр Тыхеевэй хүтэлбэрилдэг Бороголой хонишодой бригада түрүү һуурида гараа. 3929 хурьга бүрин бүтэнөөр түлжүүлжэ эхэһээнь һалгааһан байха. Хурьгадынь томонууд, тобир тарган, өөдэргэн дорюун.

Энэ бригадынхид хонин бүриһөө хурьга абажа, түсэбөө 120 процент бэелүүлээ. Бүхы бригадааа иимэ ехэ амжалта туйлаха гээшэ тиимэшье бэлэн хэрэг бэшэ. 275 центнер нооһо хайшалха түсэбтэй аад, 377,5 центнер эрхим һайн нооһо хайшалжа эхэ орондоо тушааһан байна. Хонин бүриһөө 2,9 килограмм хайшалхын орондо аяар 3 килограмм 750 грамм хайшалаа. Энэ хадаа хонишодой угаа ехэ амжалта гээшэ.

Зарим түрүү хонишод Л. К. Сангадиев, Р. Т. Гармаев, В. Б. Ринчино, Б. Р. Базаров, Л. Д. Борисов гэгшэд 100 хонин бүриһөө 103—104 хурьга абажа, гарза хоролтогүйгөөр тэнжээгээд эхэһээнь һалгаахадаа, тус бүриинь шэгнүүр 20 килограммтайгаар тушааһан байха.

Социалис мүрысөөнэй гуримай ёһоор түрүү һуури эзэлһэн бороголойхид эршэтэ ажалайнгаа түлөө нэмэлтэ түлбэри гэжэ 300 хурьга абаһан.

Колхоз хурьга абаха түсэбөө 109,8 процент дүүргээ. Эндэ Бороголой хонишодой аша габьяа айхабтар ехэ гэжэ мэдэе. Хахад жэлэй дүнгөөр түрүү һуури эзэлэгшэ нүхэр Тыхеевэй хүтэлбэрилдэг бригадада Москва арадай ажахын туйлалтануудые харуулха выставкэдэ ошохо путёвко, 2 мянган түхэриг мүнгэн шан барюулагдаа. Р. Т. Гармаев, Д. Л. Очиров гэгшэд хубсаһа угаадаг машинаар шагнагдаа. Иимэ шан абажа байгаад ажаллахадашье урматай даа.

Һаалишадшье хонишодһоо бага лай дутахаар бэшэ. Е. Д. Будаевай даадаг һаалиин фермэ һү һааляар гүрэндэ худалдаха хахад жэлэйнгээ түсэбые 107 процент дүүргэжэ, түрүү һуурида гараба.

Тус колхоздо ажалай түрүүшүүл олон. Жэлэйнгээ түсэбые энэ ажахы алишье талаарнь уридшалан, Советскэ Конституциин үдэр болотор дүүргэхээр зориг жонхой.

Г. БАДМАЕВ.

Баргажан.

Советскэ Союзай ...мунис партиин, ...лиин Коммунис партиин түлөөлэгшэд уулзаба

...скэ Союзай Коммунис ..., Италиин Коммунис пар... түлөөлэгшэд августын 18-... ...жа хөөрэлдэһэн байна.

... КПСС-эй зүгһөө ... ЦК-гай Генеральна ... Л. И. Брежнев, КПСС-... ...ай секретарь Б. Н. По... ...хабаадаа. ИКП-гэй зүг-... ...лиин Коммунис партиин ...на секретарь Луиджи ..., ИКП-гэй Хүтэлбэриин, ...рогой гэшүүд М. Алика-..., Пайетта, Хүтэлбэриин ... Центральна хиналтын ... түрүүлэгшэ М. Скоч-... гэгшэд хабаадаба.

...нуудай түлөөлэгшэд һа-... ...лнуудаа зүбшэн хэлсэ-... КПСС болон ИКП-е һонир-... ...г асуудалнуудаар хөөрэл-... Мүнөө сагай уласхоорон-... байдалда, уласхоорондын ... хүдэлөөндэ хабаатай ... гол асуудалнуудаар хоёр ... түлөөлэгшэдэй адли ха-... ...олтой байһаниинь тэм-... ..., США-гай ээрхэг тү-... ябуулгада харюу сохилто ... байгаа Вьетнамай арад ... аха дүүгэй ёһоор һанал ... нэгэдэн талархажа бай-... хоёр талынхид дахинаа ... элирхэйлээд, вьетнам ... шухала бүхы туһаламжа ...р эрид шиидэнхэй бай-... ...айдаа мэдүүлбэ. Хоёр та-... Вьетнамда эсэргүү, бүхы ...да Азидахи американска ... хархис ябуулгые зогсоол-... түлөө тэмсэхэ зорилгоор, ...до аюулгүй байдал хам-... сахиха бата найдамтай ...рим байгуулгын аша ту-... ...бүгэдэ ниитын эб найрам-... ...он арадуудай аюулгүй ... сахиха, бэхижүүлхын тү-... ...ээл эмхидхэн дэлгэрүүл-... ...а туһада бүхы демокра-..., империализмда эсэргүү, ... найрамдалта хүсэнүүдэй ...е улам бэхижүүлэн нэ-... ...н түлөө тэмсэхэ зорилго-... ...һанаа элирхэйлбэ.

...энтэй дашарамдуулан, ... Итали хоёрой хоорондо ...ическа ба соёлой харил-... холбооной, итальян, совет ...уудай хоорондын хани ха-... ...анай улам хүгжэжэ байһа-... ... һайн гэжэ тэмдэглэгдээ. ...е сагта марксизм-ленениз-... ... пролетарска интернациона-... ...е үндэһэ болгон, коммунис ...лөөндэ хабаадагшадые бүри ...ар эмхидхэн жагсааха тон ...ла байна.

... хөөрэлдөөн хани ёһоной, ... сэльхэлэй оршон байдалда ...боо.

ХУРАГҮИ ҮДЭРНҮҮДТЭ ХУРЯАЖА ҮБҺЭЕЭ ТҮРГЭЛЭЭ!

САБШАЛАН дээрэ сомоонууд олошоржол байна. Энэ үдэр тармахада зохид боложо, дахин хоёр сомоогой һуури татагдажа оробо. Ажалшад олон. Энэ үглөөгүүр Ара-Хэрээтын зон хүгшэн залуугүй үбһэндэ гаралсаһан хэбэртэй. Колхозой бүхы сабшалан хуряагдажа дүүрэхэ дүтэлэнхэй. Һүүлшын гектарнуудай үлөөд байхада, хүн бүхэнэй зориг бадаранги:

— Һайнаар лэ ажаллая. Үбһэмнай түргэн һалаг!

— Тракторай хүсэ гамналтагүй, горитойхон ашаад асарагты!

Үбһэндэ ябагшадай иигэжэ дуугаралсахань дуулдана. «Дружба» колхозой хоёрдохи отделениин сабшалан дээрэ жара гаран ажалшад хүдэлнэ. Тэдэнэй дунда һургуулиин һурагшад, багшанаршье байлсана. Иимэ олон зоной хүсөөр хүдэлмэри бүтээсэтэй ябангүй яахань һэм. «Үдэртөө гурба-дүрбэн сомоо бодхоогдоно» гээд һүришэд хөөрэлдэнэ.

Үглөөгүүр эртэ конторо соо ерэхэдэмнай, колхозой түрүүлэгшэ Нимажаб Будатарович Юмсунов: «сабшалангаа хуряажа дүүргэхэеэ байнабди. Хоёр-гурбан үдэрэй тала үлөө» гэжэ хөөрэнэ һэн. Харин тиихэдэ зарим звенонууд ажалаа хизаарлажархёод байба. Үбһэ хуряалгын үедэ механизаторнууд миин һуулсахань һэн гү, булта гаралсажа, аминдаа звенонууд болоод хүдэлһэн. Хоёрдохи отделениин нэгэ звеное тракторна бригадын бригадир Бата-Цырен Бальжурович Эрдынеев хүтэлһэн, тэндэнь хори гаран механизатор ажаллаһан байна. Машина техникэшье байгаа, өөһэдөөшье шадахыса ажаллаа. Луговод Галсан Цоктоевой оролдожо ургуулһан 80 гектарай ногоое богонихон болзорто хуряажа дүүргэһэн, мянга гаран центнер шанартай үбһэ соможо абаһан байха юм.

Бригадир Бата-Цырен Бальжурович һайнаар ажаллаһан механизаторнуудаа магтана. Тракгористнууд Николай Мухамедянов, Василий Васильев гэгшэд үбһэ сабшалга, тармалгада ябалсаһан байна. Үнинэй механизатор Лубсан Гомбоев тракторна косилкада хододоо ажаллаа. Эдэмнай жэшээтэ һайнаар хүдэлһэн, мүрысөөндэ түрүү ябаһан хүнүүд гээд бригадир хэлэнэ. Механизатор Очир Николаевич Ленхобоев тэжээл бэлэдхэлгын үедэ хонишодой звеное даажа гараһан, 60 гектар сабшалангай үбһэ хуряалгаһан байна. Энэ звено үбһэ бэлдэхэ түсэбөө дүүргээ, хонишодой хүсөөр хамта 660 центнер сомогдожо абтаа.

Мүнөө энэ отделенидэ Бальжинима Чойжонович Норбоевой даадаг звено эгээл һүүлшын гектарнуудые хуряажа байнхай. «Хоёр үдэр тармаал һаа, сабшалангаа дүүргэхэбди» гэжэ тэрэ хөөрэнэ. Эндэ магтаалтайшье хүнүүд ажаллажа байдаг. Морин косилкада ябаһан Илья Кузнецов Дамба Гомбоев хоёр үдэр бүри даалгабаряа үлүүлэн дүүргэжэ байһан. Ханын газетэдэшье магтагдаа. Хоёр-гурбан нормо дүүргэхын хойноһоо мүрысэжэ байһан Виктор Ефимович Сизых, Ширип Санжиевич Абидуев гэгшэдые тэмдэглэхээр. Эдэнэр гар хажуураар гектар хүрэтэр ногоо унагаажа байһан улад. «Далайса ехэтэйшүүл» гэжэ дэмы нэрлэгдээгүй нүхэд. Мүнөө нүхэр Сизых үбһэ һүрилэлгэдэ ябажа байдаг. Бухалшадай асарһан үбһые саб асадаад лэ, һүри дээрэ шэдэжэ байхыень харахада урматай. Имэл хүнүүд үбһэ хуряалгада ябалсажа, ажалдаа жэшээ харуулдаг ха юм.

АРА-ХЭРЭЭТЫН «ДРУЖБА» КОЛХОЗДО ҮБҺЭ ҺҮРИЛЭЛГЭ.

ҺҮҮЛШЫН ГЕКТАР

Үбһэ хуряалга дээрэһээ

Эдир наһатайшуулшье гарһаа аса тармуур һалгаанагүй. Хуряалгын эхилһэн сагһаа хойшо һүүлшын һүри табилга болотор нэгэшье үдэр һаатангүйгөөр ажаллаһан комсомолшууд Галина Абидуева Лхамасу Бадмаева хоёрой алдар соло үбһэшэдэй дунда таранхай. Тармагдаһан баалнуудые суглуулжа бухал табихадаа шамдагай түргөөр хүдэлдэг басагад.

— Үбһэ хуряалгын гол хүдэлмэри залуушуулай хүсөөр бүтэжэ байгша, — гэжэ отделениие эрхилэгшэ Улзы Ванданов хөөрэнэ. Тиимэл байна даа. Харахадашье тармалта дээрэ гү, али бухал шэрэлгэдэ эдир наһатайшуул, һургуулиин һурагшад хабаадалсана. Олооро ажаллажа байхада оншотойгоор хүсэлэгдэнэ. Бороо хура орожо, үбһэ хуряалгада һаалта үзүүлээшье һаань, нарашажа тармалга болоходо, хамаг зоной хүсэ элсүүлэгдэнэ. Тиигэжэл тус колхозойхид энэ жэлдэ аймаг доторoo үбһэ бэлдэлгээр түрүү ябана.

Үбһэеэ шанартайгаар бэлдэжэ абаха! Социалис мүрысөө эмхидхэхэдээ колхозой партийна организаци ажалшадай урда иимэ зорилго табиһан байгаа. Ниитын адууһа малда һайхан үбһэ бэлдэжэ абаагүйдэ аргагүй. Муугаар һүрилжэ, гутаажа болохогүй. Имэл хадань звенонуудай ажал зүбөөр эмхидхэгдэжэ, үбһэ сабшалга, тармалга забһаргүйгөөр ябаа. Колхознигууд, механизаторнууд сагай уларилые хаража байгаад хуряалгаяа эмхидхэһэн байна. Бороо хододоо орожо байдаггүй ха юм даа. Нэгэ хэдэн үдэртэ тэнгэриин бүрхэг, шииг нойтотой байгаашье һаань, үбһэ сабшалгые дүүрэн хүсэндэнь үнгэргөөд, эндэхид наратай боломсоор тэрэнээ хуряажа абадаг байгаа. Мүн заримдаа аадар бороо орохоёо һанабалынь, хатаһан үбһэеэ һүрилжэ үрдихэгүй байбалынь, бухаллажа абана.

Ара-хэрээтынхид мүнөө сабшалангаа хуряажа дүүргэнхэй. Ажалаа эмхитэйгээр үнгэргэжэ, бүхы сабшалан дээрэһээ нёдондонойхиһоо хоёр мянга шахуу центнерээр ехэ үбһэ хуряажа абаа.

Т. ГАРМАЕВ, манай тусхай корр.

Ажалдаа магтаалтай ябаһан комсомолшууд Г. Абидуева, Л. Бадмаева.

Түсэбөө дүүргэхэнь

КАБАНСК. Адууһа малдаа шэмэгэ тэжээл элбэгээр бэлдэхэ зорилго табиһан «Байгалай» совхозойхид энэ жэлдэ 19 500 тонно силос дараха түсэбөө дүүргэжэ байнхай.

Эндэ силос даралгада 6 бригада ажалладаг. Илангаяа совхозой нэгэдэхи отделенидэ ажалынь бүришье өмхитэй. Үдэр бүри 300—400 тонно силос дарагдана. Люцернэ, донник гэхэ мэтын ургамалнуудаар шэмэтэ тэжээл бэлдэгдэжэ байна.

Силос даралгада ажалладаг бригадануудта машина техникэ олоороо хэрэглэгдэжэ байдаг. Механизаторнууд тэдэнээ бүтээсэтэйгөөр ашаглана. Мүнөө жэлдэ совхозойхид шанартай силос малдаа бэлдэхын тулада цементээр шабаһан томо нүхэнүүдые хэрэглэнэ. Газар дээрэ силос даралгадахаяа болинхой.

Звенонууд хоорондын ажалай дүн гаргахада, совхозой гурбадахи отделениин нүхэр Н. С. Шашинай даадаг звено мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлбэ.

В. ХАРАХИНОВ.

22 миллион үндэгэн

Республикын кооператорнууд үндэгэ бэлэдхэхэ гүрэнэй түсэб августын 18-да үлүүлэн дүүргээ.

Буркоопсоюзай бэлэдхэлэй базада 22 миллион 6 мянган үндэгэн оруулагдаад, эмнэлгын, хүүгэдэй эмхи зургаануудта, худалдаа наймаанай газарнуудта эльгээгдэбэ.

Бэшүүрэй аймпотребсоюзай бэлэдхэлшэд энэ хүдэлмэриие эмхитэйгээр ябуулжа, жэлэйнгээ түсэбһөө гадуур 274 мянган үндэгэ суглуулһан байха юм. Тэрэшэлэн Зэдын, Тарбагатайн, Яруунын, Сэлэнгын, Хориин, Захааминай, Мухар-Шэбэрэй аймпотребсоюзуудай бэлэдхэлэй конторонууд түсэбөө нилээд үлүүбшэлээ.

Үндэгэ бэлэдхэлгэ үргэлжэлһөөр.

Д. КОЛМАКОВ.

Совет эрдэмтэ— бүхэдэлхэйн ассоциациин президент

...ИЕВ. (ТАСС-ай корр.). Шу... ...дхалгые шэнжэлдэг бүхэ... ...эйн эрдэм ухаанай ассоциа-... ... совет тус ассоциациин ...дентээр совет эрдэмтэ, био-... ... эрдэмэй доктор профес-... Э. Э. Пениониджкевичые һун...

СЭЛГЕЭХЭН НЮТАГ СЭЛЭНГЭЭРНАЙ

ТҮГЭС БЭЛЭДХЭЛТЭЙГЭЭР

Нёдондо жэлдэ «Эрдэм» колхоз орооһо таряанай муу бэшэ ургаса хуряаһан юм. Тиин энэшье жэлдэ үбэр-зөөхэйнхид алтан хэшэгтэ таряагаа хаһа саг соонь, богони болзорто хуряажа абахын зорилгоор хамаг машина, оньһон техникэеэ бүгэс бэлдэжэ дүүргүүтэй байна.

Таряа хуряалгада бүхыдөө 15 комбайн болон бусад хамһабариин зэр зэмсэгүүд жэгдэрэн орохоор үглөө мүнөөгүй бэлэн. Илангаяа механизаторнууд нүхэд Н. Аюров, Г. Власов, Р. Мункуев, Г. Ангапов гэгшэд бусадта ажалай үльгэр жэшээ харуулнад.

ШАНАР ДЭЭРЭ ШАНГА ЭРШЭ

«Адууһа малда хүхэ ногооной үедэ хүсэд хүрэхэ үбһэ тэжээл бэлдэе» — гэһэн уряатайгаар «Эрдэм» колхозой С. Н. Лыкшитовэй звено аймагайнгаа бүхы ажалшадта хандаа бэлэй. Мүнөө тэдэнэй жэшээ халан абагшад үдэрһөө үдэртэ олошорно. Илангаяа Жаргалантын талын хонишод эрхим шанартай үбһэ тэжээл бэлдэжэ абахын тулада арга хабаяа элсүүлнэд. Энэ үедэ луговод А. Д. Аюшеевэй дааһан сабшалан дээрэһээ гектарай хори шахуу центнер үбһэ ногоон абтажа байнхай. «Эндэһээ дүн хамта 700 центнер үбһэ абахабди!» —гэжэ Аюшеев мэдүүлнэ.

Тиихэдэ Б. Н. Данзановай хонишодой бригада болон һүтэйн малшад өөһэдынгөө хүсөөр тэжээл бэлдэхын түлөө һахы һалаг хүдэлнэ.

Шанар дээрэ шанга эршэ! — имэл даа жаргалантынхидай эмхитэй ажалайнь эхин.

ГАЛУУТА-НУУР ДЭЭГҮҮР...

Иимэ гаршаг түрүүшээр хайшаханаа, ямархан удхатай, юун гээшэб? гэһэн һэжэг түрүүлжэ болохо. Ушарынь гэхэдэ, Галуута-Нуурта галта шулуу үрэмдэжэ эхилһэнһээ хойно, илангаяа һүүлэй үедэ, хорёод модо газарта холо оршодог Холбоолжоной участогһаа арбан тонный автосамосвалнууд шулуун нүүрһэ сэхэ вагонуудта зөөдэг байһан юм. Холбоолжоной участогһаа Загастай станци хүрэтэр шэнэ харгын сэхэ баригдахада, мүнөө хүрэтэр гаргашалагдажа байһан гүрэнэй зөөридэ хэды ехэ алмалта боложо үгэхэһөө гадна, ажалай бүтээсэ ямараар дээшэлхэ байна гээшэб! Энэ болбол үнэхөөрөө гүрэн түрын удха шанартай хэрэг болоно бшуу.

ЭМХИТЭЙГЭЭР ЭХИЛЭЭ

Аймагай хонишод һаяхан үнгэрһэн ажалай алдар солын һайндэр дээрэ ерэхэ жэлдэ хонин бүриһөө 85-һаа доошо бэшэ хурьга абаха, толгой бүриин 2,8 кг. нооһо хайшалха, тиихэдэ гүрэндэ 40 килограммһаа доошо бэшэ амидын шэгнүүртэй мал тушааха — иимэ социалис уялга абаһан юм.

Ушар иимэһээ мүнөөнһөө эхилээд хонидые искусственна аргаар үрэжүүлхэ хүдэлмэри аймаг дотор түлэг дундаа ябуулагдажа байна. Ажахынууд сооһоо эгээн түрүүлэн Химнын совхоз хонидоо үрэжүүлжэ эхилээ. Даб дээрэ дүүрэн бэшэ мэдээгээр 700 хонид үрэжүүлэгдээ.

ТОҺОНОЙ ШЭНЭ ЗАВОД

Ноёхон нютагта нэгэ халаан соо 15 тонно һү буйлуулха паромеханизированна түхеэрэлтэтэй тоһоной шэнэ завод һаяхан баригдаа.

Энэ оной октябриин эхинһээ энэ завод ашаглалтада оруулагдахаар хараалагдана. Мүнөө тэндэнь дүүрэн хүсөөрөө хүдэлхэ шэнэ оньһон түхеэрэлгэнүүд тодхогдожо байна.

БРАТСКЫН ГАЛ — СЭЛЭНГЭ РУУ

Дэлхэй дээрэ элшэ хүсэнэйнтөө талаар томохон ГЭС-үүдэй тоодо ородог Братска ГЭС манай Сэлэнгын аймаг уруу удахашьегүй элшэ хүсэеэ үтэдэг болохонь.

Мүнөө үедэ Галуута-Нуурта баригдажа байһан мантан томо подстанциин түгэс ашаглалтада оруулагдахада, талалиг элдин дайдаарнай галнууд сасарха!

Ч. САНЖИЕВ.

КПСС-эй ЦК-гай сентябриин Пленумэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн

ШЭНЭ ЗОРИЛГОНУУД УГТАНА

Шэнэ табан жэлэй түрүүшын хахад үнгэрбэ. Энэ үе соо республикымнай промышленность дээрэ КПСС-эй ЦК-гай сентябриин Пленум болон партиин XXIII съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө тэмсэл улам үргэдэбэ. Промышленностиие шэнэ гуримаар эмхидхэн хүтэлбэрилхэ тухай партиин сэсэн мэргэн заабаринууд хэрэг дээрэ шиидхэгдэжэ, яhалахан амжалтанууд туйлагдаба. Промышленна предприятинууд тодорхой hайнаар, мэргэжэл түгэсөөр ажал хүдэлмэреэ эмхидхэжэ, үйлэдбэриин арга боломжонуудые гүйсэдөөр хэрэглэжэ шадахые эрмэлзэдэг болоо. Экономическа болон мүнгэ hомололгын гурим гүнзэгыгөөр шэнжэлэгдэжэ, үйлэдбэрилэгдэн гаргагдадаг продукциин зүйлнүүд олошоржо, шанарайнгаа талаар нилээд ехээр hайжараа. Продукциин сэн хямдаруулха, ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ талаар бага бэшэ хүдэлмэри хэгдээ.

Эдэ хубилалтануудай ашаар үнгэрhэн хахад жэл соо промышленностиин үйлэдбэрилэн гаргаhан продукцинуудай хэмжээн нёдондохи хахад жэлэйхиhээ 14 процентээр ехэ болоо. Республика дотор промышленностиин продукци үйлэдбэрилэн гаргаха түсэб 102 процент дүүргэгдэhэн байна. 3 миллион 550 мянган түхэригэй элдэб продукци түсэбhөө гадуур үйлэдбэрилэгдэн гаргагдаа.

Шэнэ табан жэлэй түрүүшын хахад жэлэй түсэбые эрхим hайнаар дүүргэжэ шадаhан предприятинууд гэхэдэ, ЛВРЗ, «Теплоприбор» завод, сэмбын фабрика, Улаан-Үдэ болон Гусиноозерскын оёдолой фабриканууд, Улаан-Үдын хилээмэнэй комбинат ба бусад. Гадна Буряадай АССР-эй министерствэнүүд болон управленинүүд.

КПСС-эй ЦК-гай сентябриин Пленумэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, республикын түрүү предприятинууд түсэблэлгын шэнэ гуримда орохо, хүдэлмэришэдые материальна талаар урмашуулха, ажалаа эрдэм ухаанай ёhoop эмхидхэхэ болон үйлэдбэриин технологиие шэнэдхэн hайжаруулха талаар ехэ хүдэлмэри ябуулаа. Гаргаша багатайгаар, ашаг олзо ехэтэйгээр ажаллахын түлөө мүнөө республикамнай олохон предприятинуудта ехэ тэмсэл ябуулагдана.

Улаан-Үдын сэмбын фабрикынхид энэ жэлдэ аргегатна группэвой аргые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэн хэрэглэжэ, ажалай бүтээсые 13,7 процентээр дээшэлүүлээ. Тэдэнэр байгша жэлэй туршада 8,1 мянга түхэригэй ашаг олзо оруулхаар зорихой.

Гусиноозерскын оёдолой фабрикынхид үйлэдбэриингөө арга боломжонуудые гүйсэд hайнаар хэрэглэхэ, үйлэдбэриие шэнэ ёhoop оньhожоруулха талаар яhала оролдожо байнхай. Энээнэй ашаар хахад жэлэйнгээ түсэбые гүйсэд hайнаар дүүргэжэ шадаhан. Тэдэнэр мүнөө Октябриин революциин 50 жэлэй ойн баярые угтуулан, шэнэ табан жэлэй түрүүшын хоёр жэлэй түсэбые дүүргэхын түлөө социалис мүрысөө үүсхэнхэй.

Хяагтын трикотаж нэхэлгын фабрикынхид, Ленинэй ордento мяха-консервын комбинадайхид, Улаан-Үдын электро-заhабарилгын заводойхид үнгэрhэн хахад жэл соо илангаяа ашаг олзо ехэтэйгээр хүдэлhэн.

Эдэ жэшээнүүд юу гэршэлнэб гэхэдэ, республикын промышленность эршэ түгэсөөр хүгжэжэ, продукциие элбэгээр, шанар hайнтайгаар үйлэдбэрилэн гаргажа шадаха байна.

Гэхэтэй хамта предприяти бүхэн бүхы арга болөмжонуудаа гүйсэдөөр хэрэглэжэ үшөөл биранагүй. Промышленностиие хүгжөөхэ талаар хахад жэлэй туршада хэдэн hайшаалта амжалтанууд туйлагдабашье, дутагдалнууд үсөөн бэшэ.

Зарим предприятинууд валовой продукциин түсэбые дүүргэжэ шадаагүй. Промышленностиимнай олохон предприятинууд хахад жэлэйнгээ түсэб дүүргээгүй. Ушар иимэhээ ехэ хэмжээнэй продукци түсэбhөө дутуу үйлэдбэрилэгдөө. Ямар предприятинууд гээгдэжэ ябанаб гэхэдэ, эдэ болоно: Улаан-Үдын мебель хэдэг, модо болбосоруулдаг комбинат, Клюевскын леспромхоз, Онохойн модоной комбинат, Улаан-Үдын шэлэй завод, Улаан-Үдын хирпиисын завод, Сүхын арhанай завод, Хяагтын гортоп, хилээмэ барилгын 4-дэхи завод, пивын завод, Баргажанай, Зэдын, Яруунын, Тарбагатайн, Бэшүүрэй болон Бабушкин городой ажалшадай ажаhуудалай хэрэглэмжые хангадаг комбинадууд.

Зарим шухала продукциин зүйлнүүдые үйлэдбэрилэн гаргалгын түсэб мүн лэ муугаар дүүргэгдэнэ. Энээнhээ боложо арадай ажахыда оло мянган түхэригэй эд бараан, эдеэ хоол, барилгын материал, бусад хэрэгсэл дутуу үгтөө.

Предприятинуудаймнай үйлэдбэрилдэг продукциин ассортимент дан үсөөн. Гэхэhээ байтагай зарим эд хэрэгсэл огто үйлэдбэрилэгдэхэеэ болишонхой. Жэшээлхэдэ, барилгада хэрэгтэй хадааhан болон кирзовэ сабхинууд.

Мүн тэрэшэлэн продукци үшөөл шанар муутайгаар үйлэдбэрилэгдэнэ. Технологиин гуримуудые эбдэhэн ушарhаа голодоhон ехээр гаргагдана. Валенкын — 21 процент, мебелиин — 11 процент, шаажантай амhартануудай — 15 процент, хилээмэнэй — 7,4 процент голодоhондо гарана. Голодоhо ехээр гаргадаг предприятинуудые нэрлэбэл, Улаан-Үдын валенка дарадаг фабрика, Сүхын арhанай завод, Ивалгын кондитерска фабрика болоно.

Ажалшадай ажаhуудалай эрилтэнүүдые хангалгын министерствын мэдэлэй предприятинууд тон муугаар хүдэлнэ. Тэдэнэр илангаяа хүдөө нютагуудай ажалшадай эрилтэнүүдые муугаар хангана. Дурсагдаhан министерствэдэ хамаатай олохон предприятинууд хахад жэлэйнгээ түсэб дүүргэжэ шадаагүй.

Эдэ бүхы дутуу дунданануудые усадхаха зорилгоор гээгдэнги предприятинууд, министерствэнүүд болон ведомствэнүүдэй хүтэлбэрилэгшэд предприяти, цех, участок бүхэнэй ажал хүдэлмэриин бүтээсэ болон арга боломжонуудые дары түргэн хинан шалгажа үзэхэ зэргэтэй. Ушар юуб гэхэдэ, промышленностиин хүдэлмэришэдэй урда мүнөө бүри хүшэр, харюусалгатай зорилгонууд шэнэ табан жэлэй түсэбэй ёhoop табигданхай.

Арад зоной ажаhуудалда шухаг хэрэгтэй эд хэрэгсэлнүүдые үйлэдбэрилгэ ерэхэ жэлнүүдтэ улам түргэнөөр хүгжэжэ, дабхисаараа хүндэ промышленностиие хүсэхэ зэргэтэй гэhэн хараа бодол шэнэ табан жэлэй түсэбэй гол шэнжэнүүдэй нэгэн болоно. Арад зоной үргэнөөр хэрэглэдэг эд бараа үйлэдбэрилэн гаргалгада хүндэ промышленность илангаяа шухала үүргэ дүүргэхэ байна. Ушарынь тус hалбари энэ зорилгые түргэнөөр шиидхэхэ ехэхэн арга боломжонуудтай. Тодорхойлон хэлэхэдэ, хүндэ промышленность хүсэн түгэс материальна hуури дээрэ үндэhэлжэ, эрдэм түгэс мэргэжэлтэдые бүри олон болгожо, үргэн ниитэ арад зондо шухаг хэрэгтэй эд товарнуудые элбэг дэлбэгээр, шанар hайнтайгаар үйлэдбэрилэн гаргалгада шухала үүргэ дүүргэхэ хабатай.

Мүнөө үеын эрилтэнүүдые бэелүүлхэ зорилгоор союзна болон союзно-республиканска предприятинууд арад зоной ажаhуудалда элбэгээр хэрэглэдэг шэнэ зүйлнүүдые үйлэдбэрилдэг болохоор хараална. Жэшээлхэдэ, локомотив-вагон заhабарилгын завод — «ЗИЛ-Москва» маркын холодильнигуудые. «Электромашина» завод — электрическэ плиткэнүүдые, авиационно завод — хубсаhа угаадаг машинануудые, Улаан-Үдын модо болбосоруулалгын комбинат — эрхим шанартай мебель элбэгээр бүтээн гаргаха түсэбтэй. Мүн тэрэшэлэн мяха-консервын комбинат, эдеэ хоолой промышленностиин предприятинууд, загаhанай ба hүнэй промышленностиин управленинүүд бүри олон зүйлэй эд бараа, эдеэ хоолой зүйлнүүдые үйлэдбэрилдэг болохоор шиидэнхэй.

Республикымнай нютагай промышленностиин министерствын, мүн бусад ведомствэнүүдэй мэдэлэй предприятинуудай үйлэдбэридэ шэнэ эрилтэнүүд табигдаад байна. Культурна ажаhуудалай эрхим hайн шанартай эд хэрэгсэл, ажахыда шухаг зүйлнүүдые улам элбэгээр үйлэдбэрилэн гаргалга, уралан бүтээлгын хүдэлмэриие бүри үргэнөөр ябуулха гээшэ тэдэнэй гол зорилго болоно.

Мүнөө нютагай промышленность шэнэ зүйлэй продукци үйлэдбэрилэн гаргажа, хүдөө нютагуудаар тарааха талаар яhалахан хэмжээнүүдые абажа байнхай. Ерэхэ жэлнүүдтэ шэнэ үйлэдбэритэй предприятинууд бии болгогдохоор хараалагдана. Түмэр хэрэгсэлнүүдэй, малгай оёлгын, уралан бүтээлгын, тусхай захилаар мебель дархалха цехүүд нээгдэхэ. Эдэ предприятинууд республикын байгаалиин баялигуудhаа гадна, союзна республиканска министерствын мэдэлэй предприятинуудай үйлэдбэриhөө гараhан үлэгдэлнүүдые ашаглан хэрэглэхэ юм.

Эдеэ хоолой зүйлнүүдые элбэгжүүлхэ зорилгоор хэдэн шэнэ предприяти байгуулагдахаар раалагдана. Арад зоной ажаhуудалай эрилтэнүүдые хангалгын министерствын предприятинуудай хүдэлмэреэ шууд hайжаруулха тула шанга оролдолго гаргаха зэргэтэй.

Шэнэ табан жэлэй түсэбэй ёhoop городто байдаг хүн бүхэнэй ажаhуудалай эрилтэнүүдые хангалгада 17 түхэриг ... hомологдохо. Мүн энэ зорилгоор хүдөө нютагай хүн бүхэндэ ... түхэриг мүнгэн hомологдохо...

Шэнэ табан жэл соо ... промышленна үйлэдбэри илангаяа үргэн дэлисэтэйгээр хүгжэхэ ... на. КПСС-эй XXIII съездын ... hан зорилгонуудые бэелүүлхэ ... республикымнай промышленностиие хүгжөөхэ түсэб hайнаар ... дүүргэгдэдэг болохоор хараалагдана.

Түсэблэлгын шэнэ гуримда ... оролго предприятинуудтахи ... хын байдалые бодото ёhoop ... билгаха, ажалай бүтээсые ... дээшэлүүлхэ, материальна ... арьбалха, продукциин ... үные хямдаруулха, шанарые ... hайжаруулха талаар хүдэлмэришэдэй урмашал зүдхэмжые ... болгохо.

Бүхы арга боломжонуудые hайнаар хэрэглэжэ шадаа... най, промышленностиин ... шэнэ табан жэлэй түсэбэй ... баринууд дүүргэгдэхэhээ ... үлүүлэн дүүргэгдэхэ гэжэ ... дамтайгаар хэлэмээр.

Н. ПИВОВАР...,
Буряадай АССР...
Министрнүүдэй Совет...
Түрүүлэгшын орлогшо...

АЖАЛАЙ ТҮРҮҮШҮҮЛ

* * *

hаалишан Сыжип Базаровае Яруунын аймагай «Комсомольский» совхозойхид hайн мэдэхэ. Мүнөө эдэ үдэрнүүдтэ энэ hаалишан үнеэн бүриhөө арбаад литр hү hаана. Саашадаа үшөө үндэр дүн харуулха уялга абанхай (зүүн гарай зураг).

* *

Локомотив-вагон заhабарилгын булад шудхалгын цехтэ Нина Павловская кранда хүдэлдэг болоhоор 4 жэл боложо байна. Энэ хүмнай үдэр бүриингөө нормые хододоо үлүүлэн дүүргэнэ, шадамар бэрхэ мэргэжэлтэ гэжэ суурхана. (баруун гарай зураг).

Ф. СОРОКИНОЙ
фотонууд.

* * *

„Буряад үнэндэ" бэшэhэнэй hүүлээр

„ХЭТЭРХЫ ЕХЭЭР УНЖАГАЙРНА"

Иичэ гаршагтай статья манай газетын августын 4-нэй ... мерто толилогдоо hэн. Статья дотор Хүдэриин совхозойхид ... хураалгадаа машина, техникэеэ, зэр зэмсэгүүдээ бэлэн болго... дүй, заhабарилагдаха 24 комбайнай оройдоол 5-ниинь бэлэн болоо,—гээд бэшэгдээ hэн.

Олон комбайн эзэгүй, задагай зайдан хэбтэнэ гэжэ хэлэгдэ... hэн байна. Мүн совхозтой договор баталhанайнгаа ёhoop Хя... тын «Сельхозтехникэ» нэгэдэл өөhэдынгөө механнгуудые за... гээжэ, машина техникыень сүм заhабарилжа үгэхэ ёhотой ... мүнөөшье болотор юушье хээгүй гээд статья дотор шүүмжэл... дээ hэн.

Эдэ шүүмжэлхы баримтанууд шалгалтаар зүб гэжэ то... руулагдаа гээд, Хүдэриин совхозой парткомой секретарь Ц. Цырендоржиев мэдээсэнэ.

Августын 10-най байдалаар 24 комбайнай 17-ниинь заhа... рилагдажа бэлэн болоо. Ойрын сагта бүхы комбайн... сүм заhабарилжа дүүргэхэбдн гэжэ механизаторнууд мэдүү... Манай хүдэлмэридэ «Сельхозтехникэ» нэгэдэл оройдоо... туhалнагүй гээд дахин гэршэлнэ.

Хүдэриин мал адуулагшадай дүй дүршэлhөө

ҮДХЭН ТУНГА НОГООН СОО

Хүдэриин совхозой суута мал адуулагша Петр Яковлевич Макаров холын бэлшээридэ гарахын урда тээхэнэ зунай зулгы hайхан сагта харууhалдаг малайнгаа тус бүриин шэгнүүрые сүүдхын 1000 граммhаа доошо бэшээр нэмээе гээд совхозойнгоо мал адуулагшадые уряалаа hэн. Энээндэнь харюу болгон, тус совхозой мал адуулагшад өөhэд хоорондоо мүрысэе гэhэн тусхай бэшэгээр хандалсадаг болонхой. Тиимэ нэгэ бэшэг доро толилхомнай.

П. Я. МАКАРОВТА БЭШЭГ

«Хүндэтэ Петр Яковлевич! Танай уряалые бидэ мал адуулагшад тон ехэ баяр баясхалантайгаар дэмжэн абаа hэмди. Та бидэниие ажалай амжалтын арюун алхам тээшэ зоригжуулаат. Гэртээ ерэмсээрээ бидэншье бии байhан бүхы арга боломжоёо хаража, үзөөд, малайнгаа толгой бүриин шэгнүүр сүүдхын килограммhаа бага бэшээр нэмээхэ гэжэ шиидээ hэмди.

Мүнөө зунай түрүүшын hарын дүн гаргагдаа. Танай амжалтаар бидэ омогорхонобди. Июнь hара соо малайнгаа тус бүриин шэгнүүр 1200 граммаар нэмээжэ шадаа бшуут. Олон жэлэйтнай баян дүй дүршэл ажалайтнай амжалта аржыса гэршэлжэ үгэнэ. Нүхэдэйнгөө нигэжэ ниитын хэрэгтэ урагшаа hанаатайгаар ажаллажа байхада бидэнэр миин hанаа амар hуужа шадаха аалди. Баhал шадахыса соогоо ажаллагдаа.

Июнь hара соо туйлаhан амжалтамнай манаа зоригжуулна. Малайнгаа тус бүриин шэгнүүр сүүдхын 1225 граммаар нэмээгээди. Манай бэшэшье нүхэд ажалдаа баhал горитойхон амжалта туйлаа. Бага-Хүдэриин мал адуулагшад Николай Протасов, Николай Богидаев, Максим Ануфриев, Иннокентий Протасов гэгшэд малайнгаа толгой бүриин шэгнүүр сүүдхэдэ 1259 граммаар нэмээгээ. Роман Якимов, Александр Игумнов гэгшэдшье шангахан даа, сүүдхын 1230 грамм гэhэн тоонуудые дурдаха байха.

Митрофан Корнесвич Куриkалов Иван Иннокентьевич Куриkалов хоёр бүришье hаа, юрэ бусын амжалта туйлаа гэхэдэ алдуу болохогүй. Харууhалдаг малайнгаа бэеын шэгнүүр сүүдхэдэ 1430 граммаар нэмээгээ. Гайтайхан үрэ дүн гээшэ бэзэ. Хэрбээ үнэн зүрхэнhөө хүн бүхэн ажал хүдэлмэридөө хандабал, иимэ амжалта туйлахань дамжаггүй.

Петр Яковлевич! Танайл үүсхэhэн уряа маниие зоригжуулаа. Эгээл тиимэhээ бидэнэр арга боломжоёо тооложо үзөөд, таанартай мүрысэхэ гэжэ шиидээбди. Мүрысөөл даа, хамаагүй. Зунай hайхан сагые ашатай туhатайгаар хэрэглэе. Намар дүнгөө хаража үзэхэбди. Баяртай!

Нүхэрэй ёhoop амаршалан үлэгшэ Иннокентий Спиридонов, суг хүдэлдэг Иван Спиридонов, Иван Тараканский, Григорий Соколов гэгшэдhээ амар мэндэ!»

— Иимэ бэшэг абахадаа Петр Яковлевич баярлаhаншье, бага зэргэ мэргаhаншье байха. Иннокентий Спиридоновшье баhал гайтайхан бэрхэ малшан даа. Мүнөө Сармик гэжэ газарта мал адуулна. Тиишэ оножо танилсахабди. Алтай, Дунгы, Бага-Хүдэри, Дабаа, Улюта, Сармик гэhэн байгаалиин үзэсхэлэн hайхан газарнуудаар малнай бэлшэдэг байха,—гээд, совхозой главна зоотехник Сергей Батуевич Мижитов омогтойгоор мэдүүлнэ.

Бороо ехээр орожо, харгы муудуулhан дээрэhээ Сармик орохо гээшэ нилээдгүйхэн хүшэр байшоо. Харгы муу, ялхи, яама, мотоциклаар ябахын аргагүй, арбаад метр ябаад лэ зогсошохо. Халуун үдэр hэн. Сармик хүрэтэрнай хахад үдэр болошоо. Эгээл малаа уhалжа байха сагтань дайралдашообди. Мульгэр тарган 350 гунжад хүдагай хүйтэн уhа амтархан уунад. Иван Николаевич Спиридонов, Иннокентий Николаевич Спиридонов гэгшэд забда сүлоогүй, аршаан тунгалаг уhа хойно хойноhоонь хобоо руу эюулжэл байна. Хабарай хагсуу hалхинда шэрбүүлжэ, зунай халуун наранда шаруулжа хүрилшэhэн шарайhаань хүлhэн элбэгээр гоожоно.

Шэрүүн, хүйтэн үбэлые хайшан гэжэ дабажа гараhан тухайгаа хөөрэжэ үгэхыень нүхэр Спиридоновто өөртэнь үгэ үгэе.

И. И. СПИРИДОНОВ: Мүнөө жэл хүндэ хүшэр үбэл байгаа. Үбэг тулама саhан. Тэжээл бага. Сэхыень хэлэхэдэ, бага зэргэ ядаадаабди. Үбэлэй гол хүйтэнөөр үбhэмнай дууhашоо. Адха үбhэн «алтанай» сэнтэй байгаа бшуу. Аргаа ядахадаа саhан доороhоо сагаан hолоомо малтажа, малдаа эдюулхэш. Хэдышье оролдолго гаргa, тэжээлгүй hаа, ямар мал таргалхаб даа. Зунай зулгы дулаанай хүрэжэ ерэтэр үхэл гарзада оруулангүй малаа харууhалха гэжэ бидэнэр нилээдгүйхэн оролдолго гаргаабди. Үбэл тушаажа абаhан борсогорхон хашарагуудни, мүнөө тангаршаан гүйлдэдэг болонхой.

Мал адуулган гээшэмнай баhал нэгэ оньhотой юм. Үдэшэ, үглөөнэй hэрюундэ hайсахан адуулжархихада hайн. Дулан соонь уhалха гээшэ тон шухала. Хэрбээ уhаар дуталдабал, бэлшээри хэдышье hайн байг, заяандаашье мал таргалхагүй. Би малаа сүүдхын 4 дахин уhалдагби. Тон халуун үдэрэй болоо hаа, табашье дахин ундалуулхада болоно. Хүнэй үнэн зүрхэнhөө оролдолго гаргажа хэhэн ажал миин хии талаар заяандааше хосордоггүй. Амжалта туйлагшадые урмашуулжа байхада зориг дээрээ зориг орон, бүри эршэтэйгээр ажалладагынь мэдээжэ.

Малаа гарза хоролтогүйгөөр түлжүүлhэнэй түлөө нэмэлтэ гүлбэри гэжэ гушаад килограмм шэгнүүртэй 3 гахай абаа бэлэйб. Мал адуулагшад hайнаар ажаллабал салин хүлhэндөө гомдохогүй байха даа. Июнь hарада 200 түхэриг салин абаа hэмби. Энэ талаар совхоз маниие гомдохоогүй.

Июль hарада тон халуун, бүгшэм үдэрнүүд болоjo, малнай хэдэгэнээрхээд, иишэ тиишэ хүбхай гүйлдэхэнь олон болошоо hэн. Үдэрынь мүртэй бэлшэхэеэ болишоо. Эгээл иимэ үдэрнүүдэй болоходо бүхэли hүниндөө адуулагша hэмди. Июль hарымнай дүн июниинхидээ хүрөөгүй. Тиибэшье малаймнай тус бүриин шэгнүүр сүүдхын килограммаар нэмээ. Август hарада бүри ехэ үрэ дүн туйлаха хүсэлэнтэйбди.

Иимэ урагшаа hанаатай ажалша бүхэриг зон Хүдэридэ яhалашье олон. Дунгы эшоболтнай Митрофан Корнеевич, Иван Иннокентьевич Куриkаловтанай харууhаладаг 168 толгой тарган томо бурууннуд Улюнтын үбэрые бүрхөөн бэлшэжэ ябаха.

— Нүхэр Куриkаловай харууhалдаг малай тус бүриин шэгнүүр сүүдхэдэ 1430 граммаар нэмээ гэлсэнэ. Арайл хүдал хаш. Гэнтэ иимэ ехээр нэмэшэхэ гэжэ шэхэ амандаашье дуулаагүй байнаhди. Хэрбээ үнэн hаа, юрэ бусын юумэл байна. Үгы даа, шэгнүүрынь лэ буруу байгаа ёhотой даа,—гээд хүршэ мал адуулагшадынь хөөрэлдэнэ.

Тээд яхаб, гэршэлхэ хэрэгтэй. Үнэхөөрөө шэгнүүр буруу харуулаа гү, али нүхэр Куриkаловай ажалай амжалтада хүн этигэбэгүй гү. Дахин шэгнэхэ хэрэгтэй. Шэгнээд туршагдаба. Юу хэлэхэб даа, миин шортоо, үнөөхил 1430 гэhэн тоо аржын гараал лэ байна.

Куриkаловтанай нюур шарайда баярай тэмдэг агшам зуура бии болошобо. Миин хии талаар дуугараашал аягүй байдалда ороо hэн.

Тэдэнэй иимэ амжалта туйлахань гайхалгүй. Наhатайшаг зон. Балшар багаhаа мал ажалда ябажа, дүй дүршэлтэй болоjo, хүдэржэhэн. Жэл бүри амжалта туйлажа, зондоо магтуулдагынь булта мэдэхэ. Үнгэрэгшэ жэл шадал тэнхээгээр тулюуршаг 80 толгой бүрүүнүүдые харууhалаад, гүрэндэ тушаахадань тус бүриинь шэгнүүр дунда зэргээр 3,5 центнер болоjo байгаа hэн.

— Мүнөө жэл малаа нэгэшье гарза хоролтодо оруулангүй үбэлжүүлээбди. Ажалдаа заал хайхарамжагүй хандабал гарза хохидолдо оруулжа өөлохо байгаалди. Бодоод, гоолоод, үзэхэдэмни мал бүхэндэмни 3,5 тэжээлэй единицэ хүртөө hэн. Үбэлэй хүйтэндэ, хагсуу, хохи хабар иимэ багахан тэжээлтэй хүшэрхэн лаб даа. Өөhэдын оролдолго, шадажа адууhанай ашаар лэ үбэлжэлгээ барaг дабажа гарашообди—гээд, нүхэр Куриkалов хөөрэнэ.

Куриkаловтанай харууhалдаг амбан тобир малые харахада урмашахаар. Захын хашарагууд хурга зузаан гадартай гээшэ ха гэжэ мэдэхээр. Намар болотор үшөө ямар болохоб. Бэлшээришье мүнөө жэлдэ муулаpгүй hайн. Энэ жэлдэ дунгынхид ниитынгээ малые бардам хүрэхэ үбhэ тэжээлээр хангахаар шиидэнхэй. Митрофан Корнеевичэй үбэлжөөнhөө тээ саанаhаа эхилээд, олон тоото hүринүүдэй жэрылдэн, бодошоод байхыень харахада урматай.

Бага Хүдэриин мал адуулагшад бэрхэнүүд даа, үдэр hүни илгаагүй үсэд нэтэрүүгээр ажалладаг зон. Петр Яковлевич Макаровыешье абаад үзэе. Ямарханшье жэлдэ малаа муудуулааб, тэжээлгүйл даа гэжэ ябахань харагдаагүй юм. Жэл бүри зунай 3 hарада харууhалдаг малайнгаа тус бүриин шэгнүүр адагынь 100 килограмм, үшөөшье дээшэ нэмээдэг намтартай. Үбэлэйшье сагта малынь тобир тарганууд байгша. Мүнөөшье зунай хоёр hарын дүнгөөр малайнгаа тус бүриинь шэгнүүр дунда зэргээр 1150 граммаар нэмээгээ бшуу. Август hара соо малайнгаа шэгнүүр үшөө ехээр нэмээхэнь дамжаггүй. Петр Яковлевич өөрынгөө баян дүн дүршэлые залуу үетэндэ дуратайгаар дамжуулан үгэдэг юм.

— Мал адуулгандаш тусгаар тэрэ, энэ, заал hаа, нигэжэ адуулха ёhотой юм гэжэ баhа болохогүй даа. Нэгэ үгөөр хэлэхэдэ, малаа саг болзор соонь амаруулаад бэлшээриин hайниие hэлгэжэ байжа адуулхада мал юундэ таргалхагүй юм — гээд Петр Яковльвич хөөрэдэг.

Р. ЦЫДЫПОВ,
манай корр.

НЕДЕЛИДЭЭ АМАРАЛТЫН ХОЁР ҮДЭР

Советскэ Союзай хүдэлмэришэд, алба хаагшанар неделидээ табан үдэр ажалладаг болоjo байна. Хэдэн миллион ажалшад амаралтын хоёр үдэртэй болонхой.

Неделиие хүдэлмэриин табан үдэртэй болгоhон ябадал үйлэдбэри эмхидхэлгэдэ hайн нүлөө үзүүлхынгээ хажуугаар городой зоной соёл болбосоролой, hуудал байдалай талаар хангагдасые hайжаруулаа.

Латвиин республикын профсоюзай соведэй түрүүлэгшэ Виктор БЛЮМ АПН-эй корреспондентдэ иигэжэ хөөрэбэ.

— Зургаан hара удаан болзор бэшэшье hаа, неделиие хүдэлмэриин табан үдэртэй болголгын хэды hайн байhыень элирүүлээ. Предприятишье, хүдэлмэришэдшье баришатаа. Амаралтын хоёр үдэртэй болгогдоhон заводуудай ажалай бүтээсэ 2—6 процентээр дээшэлбэ. Гэхэтэй хамта хүдэлмэришэдэй салин хүлhэн нэмэгсэhэн байна.

Латвиин томо предприяти—«ВЭФ» заводто энэ жэлэй январь hара соо хүдэлмэриин табан үдэртэй недели нэбтэрүүлэгдэбэ. Профсоюзай комитет «Хүдэлмэриин табан үдэртэй недели ямар ашa үрэ танда үгөөб?», «Амаралтынгаа хоёрдохи үдэрые хайшан гээд үнгэргэнэт?» гэhэн хоёр асуудалтай анкетэ ажалшадай дунда hаяхан тараагаа. Эгээн hонин хэдэн харюунууд эндэ дурадхагдана.

Иварс Бражис, инструментальна таhагай шэнэ технологиин бюрогой начальник:

— Хүдэлмэриингөө хажуугаар гү, али үдэшэндөө hурадаг хүнүүд хүдэлмэриин табан үдэртэй неделиие ехээр hайшаана. Би өөрөө энэ жэлдэ инженерэй диплом абааб. Тиимэhээ сагай хэды дуталдажа байдагые hайн мэдэхэб. Зүгөөр субботын үдэрэй сүлөө болгогдоходо, гэртэхи даабаряа хэхэ саг хубаарилхада hурагүй бэлэн болоно бшуу.

Лидия Квятковская, телефоной цехэй мастер:

— Амаралтын үдэрэй нэмэhые минии гэр бүлөөрхин ехэ баяртайгаар угтаа. Би гурбан үхибүүдтэйб. hургуулиин хоёр басагад, хүбүүмни хүүгэдэй саадта ябадаг. Субботын үдэр гэрэйнгээ ажал хэжэ дүүргээд, воскресениэ гэр бүлөөрөө городой заха ошодогбди. Мүнөө бидэ үбгэнтэеэ кино, театрнуудта түргэ түргэн ошодог болонхойбди.

Алла Радович, телефоной аппарат хэдэг цехэй хүдэлмэрилэгшэ:

— Заводойнгоо техникумдэ орохоор бэлдэжэ байнаб. Субботын үдэрнүүдтэ номоо үзэнэб, харин воскресениин үдэр хэдэн жэлэй хабаадажа байгаа уран hайханай бүлгэмдэ наада... садаг, бэлдэдэгби.

«ВЭФ»-гэй олонхи хүдэлмэришэд нэмэлтэ амаралтынгаа ... бэеэ сэнгүүлэн амардаг, ... hаа, эрдэм мэргэжэлээ ... лүүлдэг байна. Үнгэрhэн ... салай жэлдэ залуушуулай ... hургуулинуудта, техникум... институдай үдэшын ... нүүдтэ заводой 1657 ... мэришэд hуралсаhан, ... шэнэ жэлдэ hурагшадай то... дахин шахуу олошорхо. ... соохи хүдэлмэриин үдэр үсө... хэдэ, заводой хүдэлмэриш... дэм болбосоролоо дээшэл... ухаан бодолоо баяжуул... лой байшангай залнууд... лективэй амаралта эмхи... Заводой хүдэлмэришэдэй, ... гэр бүлынхидэй амарха ... татаhан городогые профсо... гэ шадар түхеэрээ.

Хүдэлмэриин табан үдэ... хидхэгдэhэнhээ хойшо ... спортын коллектив 400 ... нэмээ. Ангуушад, загаhа ... шадта зорюулан, загаhа ба... хэрэгсэлнүүдые, өнгөсө. ... союз худалдажа абаhан, ... огород тариха талмай ү... ябуулга хэhэн байна.

Ригын баhа нэгэ онд... прияти—Поповой нэрэмж... диозаводой хүдэлмэриш... ралгынгаа сагые зохидоо... гэдэг болоо. Эндэхи проф... эмхиин үүхэлээр хэдэн зу... дэлмэришэд, мэргэжэлтэд, ... хаагшанарай амарха ... жуулгын майхантай бааз... хидхэгдээ.

(АПН)

Запарожиин ... сформаторна за... лоон жэлэй ... даабаринуудые ... hоонь урид дү... нэй, продукци ... бүтээн гарга... түлөө Ажалай ... Тугай орденоор ... нагданхай.

Заводой ... трансформаторна... тэ слесарь-... гагшадай бр... коммунист А. О... амжалтатай ... даг юм.

ЗУРАГ ДЭЭР: ... Огоцкий хүсэ ... трансформатор... нитое хабсарга... на.

(ТАСС)

ГОРОД болон хүдөө тосхонойхидто ажаһуудалай туһаламжа [..]үүлхэ гээшэ жама ёһон болоно байна. Энэ хүдэлмэриин ямараар табигдаһанһаа хүнүүдэй үргэн зориг, ажалайнь бүтээсэ нилээд дулдыдана.

КПСС-эй ЦК-гай болон Советэй правительствын бэелүүлһэн шиидхэбэринүүдэй ашаар хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангаха жэлдэ улам һайнаар хангагдана.

Манай Буряадай республика доторшье партиин болон советэй органуудай хүтэлбэри доро ажаһуудалай албанай хэрэг үндэһөөрөө хубилагдана. Республика дотор олохон комбинат, павильонууд, мастерской болон ательенүүд баригдаба. Тэрэ тоодо 216 комбинат, ателье болон мастерскойнууд тоологдоно. 1966 оной турша дотор ажаһуудалай [..]00 мянган түхэригэй туһаламжа үзүүлэгдэхэ гэхэ гү, али энэмнай 1960 онойхиһоо 2,6 дахин ехэ байха юм.

1966—1970 онуудта СССР-эй [арад]ай ажахые хүгжөөхэ табан жэлэй түсэб тухай КПСС-эй XXIII съездын Директивэнүүд дотор хараалагдаһан ёһоор, ажаһуудалай албан оньһожоруулагдахын томохон һалбари болохо юм.

Буряадай республика дотор [1]970 ондо гансахан манай министерствын хэдэг хүдэлмэри [1]530 мянган түхэригтэ хүргэгдэхэ гэхэ гү, али табан жэлэй турша дотор энэмнай 2,6 дахин ехэдхэгдэхэ юм.

Ажаһуудалай хэрэглэмжые иимэ ехэ хэмжээтэйгээр хангахын тула шэнэ барилга үргэнөөр эрилхэ, хуушарһануудаа һэльбэхэ, шэнэлхэ, үйлэдбэридөө шэнэ техникэ нэбтэрүүлхэ, технологиёо улам нарижуулха ушартайбди.

Табан жэлэй турша дотор манай министерствэдэ мүнгэ һомололго аяар 7 миллион үлүүтэй түхэриг болохо юм.

Улаан-Үдэ хотодо «Ажаһуудалай байшан» баригдажа, тэндэ хубсаһа химиин аргаар сэбэрлэхэ, оёлго, урлалга эрхилхэ, гутал, час гэхэ мэтэнүүдые заһабарилха, парикмахерска, фотографи болон бусад эмхинүүд тогтоогдохо, хүдэлхэ байна. Тиихэдээ горожануудта ямар аятай зохид болохонь гээшэб!

Аймагай түб тосхон бүхэндэ үндэр бүтээсэтэй оньһон түхеэрэлгэнүүдээр хангагдаһан комбинадууд баригдахань. Тэдээнэй зариманиинь Загарайн, Бэшүүрэй, Баргажанай болон Зэдын аймагуудта бодхоогдожо эхилэнхэй. Гадна хүдөө нютагуудта химиин аргаар хубсаһа сэбэрлэхэ, будаха тусхай мэргэжэһэн предприятинууд, харгы замай машина болон транспортна бусадшье хэрэгсэлнүүдые заһабарилха станцинууд, ажаһуудалай таһалга г. м. болон бусад предприятинууд байгуулагдаха юм.

Ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангаха талаар хүдөөгэй хүн зондо гороодойхидһоо дутуугүйгөөр туһаламжа үзүүлхөөр хараалагдана.

Табан жэлэй турша соо манай республика доторой хүдөөгэй ажалшадта үзүүлхэ тиимэ туһаламжа 3,1 дахин дээшэлхэ юм.

Теэдшье аймагуудта ажаһуугшадые улам һайнаар хангахын тула нилээдхэн хүдэлмэри ябуулагдажа байна. 1965 оной турша дотор хүдөөгэйхидтэ ажаһуудалай 1192 мянган түхэригэй туһаламжа үзүүлэгдээ гэхэ гү, али энэнь 1965 онойхидо орхо-доо 440,4 мянган түхэригөөр ехэ юм. Мүн һүүлэй жэлнүүдтэ 35 комбинадууд болон павильонууд бодхоогдоо. Тусхай хэдэн арбаад машинанууд фермэ, бригаданууд дээгүүр ябажа, ажаһуудалай талаар хүн зоной эрилтые хангана.

Эндэ Захааминай, Кабанскын, Загарайн аймбыткомбинадууд үльгэр жэшээ харуулна.

Тэндэ автомашинанууд аймгүйсэдкомой баталһан тусхай маршрудаар ябажа, хүн зоной захил абана, дүүргэнэ. Таряа хураалгын үедэ полевой стануud дээрэ ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангаха хүдэлмэриие бүхы комбинадууднай эмхидхэхэ юм.

Гэбэшье хүн зоной улам ургажа байгаа эрилтэ үшөөл хүсэдөөр бэелүүлэгдэнэгүй. Олохон районуудта гутал, час, гэр доторой багажа хэрэгсэл заһабарилха мастерскойнууд дуталдана, мүн бүтээһэн хүдэлмэриинь шанар һанаһанда хүрэнэгүй.

Ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангаха министерствын 9 предприятинууд байгша оной түрүүшын хахад жэлэй түсэбые дүүргээгүй. Илангаяа Яруунын, Мухар-Шэбэрэй аймбыткомбинадууд ехэхэн гээгдэлдэ оронхой.

Буряадай республикын ажаһуудалай албанай хүдэлмэрилэгшэд хүн зонойнгоо хэрэглэмжэ, эрилтые улам гүйсэдөөр бэелүүлхын тула энэ шэнэ табан жэлэй турша дотор хүсэ шадалаа, хүсэл эрмэлзэлээ гамнангүй элсүүлхэ, эдэбхи үүсхэл гаргаха байһаниинь дамжаггүй.

Хүн зонойнгоо һанаһанда хүрэхын түлөө

М. ПОНОМАРЕВ,
БурАССР-эй ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангаха министрэй орлогшо.

ХОДОЛ ЯАРАЛТАЙ, ШУДАРГЫГААР

Үглөөнэй үшөө табан [б]е болоодүй... Гэбэшье [х]үдэл автолавкын жолоошон - наймаалагша Петр Алексеевич Бровкин үни хада гэртэһээ гаража ошоһон, малай фермэ гү, али үбһэнэй бригада дээгүүр аянжалжа эхилһэн байдаг. Һүниин һүниин харан[х]ы болоһон хойно бусажа ерэдэг гү, али заха ула[һ]ан газартаа хоно[д]ог. «Үүр сүүрээр бо[с]ожо, үдэшэ орой болотор ябахадаа яажа бэеш[э]э тэсэхэ юм?» — гэжэ Прасковья Андреевна [х]үгшэнииинь нэгэтэ бэ[т]э гэмэрһэн, зэмэлһэн [б]айдаг. Тиихэдэнь:

Ши ехээр бү гэмэрэ. Бидэ ганса үнеэтэй ха юмбибди. Харин тиихэдэ совхозой хэдэ мянгаад адууһа малда үбһэ тэжээл бэлэдхэхээ тэндэ хүдэлжэ байгаашадые эдеэ хоол, эд бараагаар хангаха уялгатайбди. Үбһэшэдтэйгөө адлихан лэ үдэр һүнигүй хүдэлхэ болоно ха юмбибди». — гэжэ Петр Алексеевич хүршэндөө энеэбхилэн харюусажа байгаа һэн.

Теэдшье нүхэр Бровкин үбһэ хуряалгын эхилһээр онсо шалгарна. Тиихэдээ сай, дабһан, саахар гэхэ мэтын түрүүшын хэрэгсэлэй эдеэ хоол, эд бараанһаа гадна, макарон, сагаан талха гэхэ мэтые абажа ошодог. Баһа оёдолой машина, радиоприёмник, радиоло, велосипед, хубсаһа угааха машина, мебель гэхэ мэтые ашажа ябадаг. Малшадай болон үбһэшэдэй эрилтые нарин нягтаар бүридхэдэг, дүүргэдэг. Үбһэшэдтэ һаань, хажуур, бүлюу, алха, дүшэ, аса, малшадта һаань — хүрзэ, моринои зэмсэг гэхэ мэтые абаашадаг.

Тэрэ хадаа эд бараанайнгаа эрьесын түсэбые 1,5—2 дахин үлүүлэн дүүргэдэг. Малшадта, үбһэшэдтэ һарын турша дотор 15—17 мянган түхэригэй эд бараа худалдаха байһан һаа, 27—30 мянган түхэригтэ хүргэһэн.

Иимэ эдэбхитэй һайнаар хүдэлһэнэйнгөө түлөө Петр Алексеевич КПСС-эй райкомой болон аймгүйсэдкомой грамота, шан абаһан, баясхаланда хүртэһэн байна.

Хара-Модоной совхоз-рабкоопой жолоошон-наймаалагша иигэжэ хүн зонойнгоо эрилтые хангахын хойноһоо эдэбхитэйгээр оролдоно.

Д. ДАНИЛОВ.
Баргажанай аймаг.

ТАНИИЕ ЯМАРААР ХАНГАНАБ?

Наймаалагшад яаһан бэ?

Үнэн, зуншье — жэлэй ямаршье үе сагта, хаанашье хүн зоной хэрэглэмжые жэншэдгүй һайнаар хангаха хэмжээнүүд бэелүүлэгдэжэ байна.

Худалдаа наймаанайхид мүнөө [ү]еэл шиидхэхы ажал — үбһэн [д]ээрэ хүдэлжэ байгаашадые хо[о]лшье һаань хололшоожо зүрхэ[г]үй хангахын хойноһоо нэн [ү]үгүн оролдохо ёһотой. Теэд [м]анай Захааминай Михайловкын [а]рьпо «нэгэндээ нэтэржэ, нэгэдээ хэдэршоо», энэ зүн болоһоороо үбһэшэдтэ зөрюута [г]аһоогүй. Тэндэ сай, дабһан, зуу[р]гул, бүд бараан, оёмол хубсаһан [г]эхэ мэтые абаашаа һаань абаа[д]ад байна ха юм.

Энэ талаар наймаалагшад Цыбенова Цыреторова Люба Шеглова хоёр ямарханшье оролдолго гаргаагүй, тосхондохи магазинайнгаа үүдэ нээжэл орхёо һаа, одоо хамаг хэрэгээ бүтэһэн дээрэ тоолодог, харин үбһэшэдые хангаха, наймаагаа гүйлгэхэ тухай һанаа зүүдэндэньшье үгы байгаа ха. Тиигээд эндээ эд хэрэглэгшэдэй ганса кило дабһа, саахаршье абаха гэжэ ороо һаань, хараал шэрээл бололдохо... Гомдохоор лэ байна.

Энэ хүдэлмэрилэгшэд алишье талаараа ахирдашоо. Өөһэдтэнь эшхэбтэр бэшэ юм аа гү.

Иимэ байхадань, аймпотребсоюзнай хэзээ, ямар хэмжээ абаха юм ааб?

Б. БАДМАЕВ,
Захааминай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой хонишон.

Юундэ ахирдабаб?

[М]ахын наймаалагшадай дунда [х]удалдаа һайн хандадаг хүнүүд [б]ии. Раймагай наймаалагшад [Н]. А. Витязева, В. Ж. Ошорова, [ш]эхээлой магазиниие даагша, [а]ймагай Советэй депутат Д. Д. [Д]оржиева, Сорок тосхоной магазинай наймаалагша Д. Р. Цыремжапова болон бусад нүхэд түрүү [ү]ргэдэ ябадаг. Эдэнэр һарын, [к]варталай түсэб хододоо үлүүлэн [д]үүргэдэг. Худалдан абагшадай эрилтэнүүдтэ анхарал ехэтэй [х]андадаг, тэдэниинь гүйсэд [х]ангахые оролдодог.

Гэбэшье райпогой ажал хүдэлмэридэ олон дутуунууд бии. [Б]аяхан аймагай Советэй гүйсэдкомой зүблөөн дээрэ худалдаа наймаан тухай асуудал зүбшэгдэжэ, хурса шүүмжэлэл гараба. Эд бараанай эрьесэр түсэбөө 10 магазин дүүргэбэ (16 магазинһаа). Хүдөө ажахын продуктнуудые комиссионно аргаар худалдан абаха хахад жэлэй түсэбшье дүүргэгдээгүй. Худалдаа наймаанай таһаг (даагшань нүхэр Донской А. И.) мүнөө үеын эрилтэнүүдтэ хүрэхөөр ажалланагүй. 1967 ондо ямар эд бараан аймагта хэрэгтэйб гэжэ тодорхойлогдоогүй байһаар. Иимэ байхадань эд бараан ажалшадай эрилтэдэ яагаад хүрэхэб. Хүдөөгэй магазинуудта эд бараанай ассортимент тон үгытэй, малшадай даб дээрэ хэрэглэхэ бараан хомор. Нүүдэл наймаашье эмхидхэгдэнэгүй.

Эдэ мэтэ дутуу дунданууд хадаа райпогой хүтэлбэрилэгшэнэр нүхэд Н. Х. Мандагаев, А. И. Донскойн гол үүргэдээ хайша хэрэгээр хандаһанһаа болоо гэжэ аймгүйсэдком шиидхэбэ. Худалдаа наймаанай эмхи зургаанууд ажалаа үндэһөөрнь һайжаруулха болоно.

В. ГАЛСАНОВ.

ХИЛЫН СААНА ЮУН БОЛОНОБ?

Монголой автотранспорт

УЛААН-БААТАР. (ТАСС). МНР-эй автотранспортын ашаа зөөлгые 1960 онойхитой сасуулбал, табан жэлэй эхинһээ хоёр дахин нэмэһэн байна.

Ашаа зөөлгые улам түргэдхэхэ зорилго 1966—1970 онуудай түсэб дотор Монголой автотранспортын хүдэлмэрилэгшэдэй урда табигдана.

Табан жэлэй эсэс тээшэ элдэб янзын транспортаар ашаа зөөлгын ниитэ хэмжээн 54,9 процентээр нэмэхэ.

Гватемалын партизануудай тэмсэл

ГАВАНА, августын 19. (ТАСС). Правительственна сэрэгүүд Гватемалын Сьерра-де-Лас-Минас гэжэ хадын районҙо 41 тарияашаниие зэрлиг бүдүүлигээр алаһан байна гэжэ Гватемалын буһалгаалан бодоһон зэбсэгтэ хүсэнэй командалагша Луис Турсисо мэдүүлбэ.

Пренса-Латина агентствын корреспондентын Монтевидеоһоо дамжуулһанай ёһоор, Луис Турсисотой хөөрэлдөөн Уругвайн «Эпока» газетэдэ тунхаглагдаһан.

Ондоошье зэрлиг хархис аашануудай хэгдэдэг тухай баримтануудые Гватемалын партизануудай ударидагша дурдаба. Гватемалын буһалгаалан бодоһон патриодууд капиталистнуудай, томо помешигүүдэй хархис засаг түрые унагаахын түлөө тэмсэнэ. «Хүдэлмэришэд болон таряашадай национальна правительство эмхидхэн байгуулха уг зорилго табинхайбди» гэжэ тэрэ тэмдэглэбэ.

Иеменэй улад зон тэмсэлээ үргэлжэлхэ

САНА, августын 19. (ТАСС). Йеменэй Гадаадын хэрэгүүдэй министерство Англиин колониальна сэрэгүүдэй зүгһөө Йеменэй Араб Республикада эсэргүү өөзэрхэг түримхэй ябуулгануудай хэдэ хэгдэжэ байһантай дашарамдуулан, Араб ба бусад хэдэн гүрэнүүдтэ эльгээһэн ното тунхаглаа. Энэ жэлэй эхинһээ августын 8 хүрэтэр Англиин сэрэгүүд Йемендэ эсэргүү өөзэрхэг түримхэй 11 ябуулга хэбэ. Йемен өөрыгөө хамгаалха эрхэеэ бэелүүлхэ.

Англинхид өөзэрхэг түримхэй ябуулга хэжэ, Йемендэхи республиканска ёһо гуримые үгы хэхэ, Аравиин урда зүгтэхи сүлөөрэлгын хүдэлөөе дараха, империалис нүлөөгөө тэндэ үлөөхэ һанаатай гэжэ ното доторнь онсолон тэмдэглэгдэнэ.

Банги — Центрально-Африканска Республикын нислэл. Һүүлэй жэлнүүдтэ үрган бодоһон шэнэ район. Францин урданай энэ колониин бэеэ даадаг болоһонһоо хойшо тус хотодо алба захиргаанай, гэр байрын ехэ барилга хэгдэжэ байнхай.

ЦАР-ай информацинн албанай, ТАСС-ай фото.

Гэс Холл „Юманите“ газетын корреспонденттэй хөөрэлдэбэ

ПАРИЖ, августын 18. (ТАСС). «Вьетнамдахи дайн Холбоото Штадуудта тон муу хойшолонгуудые тохёолдуулжа байна. Тэдэнэй дундаһаа эгээн ехэ гай гасалангынь гэбэл — мүнгэнэй үнэ сэнгэй угаа ехээр унаһан ябадал болоно. Юумэнэй үнэ сэн хиналтада орошогүй ехээр хүндэрнэ, алба налогууд саг үргэлжэ ехэ болоно» гэжэ Америкын Холбоото Штадуудай Коммунис партиин генеральна секретарь Гэс Холл «Юманите» газетын корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө мэдүүлбэ.

Энэ дайнай тохёолдуулһан аюул, гасалангые американ арад улам ехээр үзэжэ, мэдэржэ байна. Граждан авиацинн механигүүдэй забастовко дээрэ хэлэгдэһэнэй гэршэ болоно. Вьетнамдахи дайе үргэлжэлүүлбэл, Холбоото Штадууд хосорхо байха гэжэ дэлхэйн ушар ёһо мэдэхэ хүнүүд тоолоно. США-гай 50 шахуу парламентаринар, тэрэ тоодо сенаторнууд Кеннеди, Фулбрайт, Морзе, Гор, Макговен гэгшэд дай һужэрөөлгын политикые буруушаана.

Гэс Холл США-да болохоёо байгаа һунгалта тухай хэлэхэ зуураа, эб найрамдал ба хэлсээ хэлгын политика баримталдаг бүхы кандидадуудые (тэдэнь 200 шахуу хүн юм) Коммунис парти дэмжэхэ гэжэ шиидэв. Һургуулиин зарим округуудаар, жэшээлбэл, Чикагада, Микуокидо, Сан-Францискада, Нью-Йоркдо (Бруклин), түлөөлэгшэдэй палатада кандидадуудые дэбжүүлхэ байха гэжэ тэмдэглэбэ.

Совет врачнарай хүдэлмэриие үндэрөөр сэгнэбэ

ДАР-ЭС-САЛАМ. (ТАСС). Бүлэг совет врачнар-ветеринарнууд Эхэ оронлоо бусахаяа эндэһээ мордобо. Советскэ Союз Танзани хоёрой хоорондын экономическа харилсаа холбоон тухай хэлсээнтэй зохилдуулан, эдэ врачнар тус ороной түбэгтэй районуудта хоёр жэл хүдэлмэрилөө. Боомо, галзуурална ба бусад халдабарита үбшэнүүдэй хүрэдэг гол шалтагаануудые усадхахын тула совет мэргэжэлтэдэй хэһэн хүдэлмэринь Танзаниин Хүдөө ажахын министерствын үндэр дээдэ сэгнэлтэдэ хүртэбэ.

Экономическа, техническэ харилсаа холбоон тухай хэлсээн 7 жэлэй урда тээ СССР Ирак хоёрой хоорондо баталагдаһан юм. Энэ хэлсээн амжалтатайгаар бэелүүлэгдэжэ байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Совет фотоаппарадуудые худалдадаг магазинай витринын дэргэдэ.

ТАСС-ай фотохронико.

Порт-Чикагада жагсаал болобо

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Вьетнам абаашагдаха напалм бомбонуудые тээһэн грузовигуудые Порт-Чикагын (Калифорниин штат) далайн-сэрэгэй зэбсэгэй баазын территори дээрэ уруулгахагүй гэһэн ябуулга хэгдэнэ.

Иимэ аюултай муухай ашаа тээһэн грузовигуудай складай үүдэндэ ерэхэ бүхэндэнь, грузовигуудай ябаха харгы дээрэ демонстрантнууд тоһожо һуугаад, бааза худар табидаггүй байна. Далайн ябаган сэрэгэй зэбсэглэмэл солдадууд тэдэ демонстрантнуудые хажуу тээшэнь хүсөөр намнаа.

Эб найрамдалай тала баригшад августын 6-да эндэхи баазые хинаха харуул табиһан юм. Тэрэ гэһэнһээ хойшо үдэр һүнигүй хинажа байдаг болонхой.

Ниидэдэг сагдаанар

БАНГКОК. (ТАСС). Нютагай хэблэлэй мэдээсэһэнэй ёһоор, вертолёт жолоодохо хэрэгтэ Таиландын полициинхидые һургаха гэжэ Холбоото Штадууд шиидэв. Һаяхан баталагдаһан хэлсээнэй үндэһөөр Америкын Холбоото Штадууд «коммунистнуудтай тэмсэхын тула» Таиландын полициинхидтэ шухала машинануудые, холбооной аппаратура ба буу зэбсэгүүдые үгэхэ болонхой.

Эндэхи нютагай засагаархидта һаядаа олоор эльгээгдэхэ вертолёдуудые жолоодон ябуулха хэрэгтэ Таиландын полициинхидые һургаха хүнүүдые американска сэрэгэй мисси үгэхөөр хараална.

Ниидэжэ шададаг болохые хүсэһэн тусхай һуралсалай курса гараа.

Резервистнүүдые татаха баатай болоо

ВАШИНГТОН. (ТАСС). Вьетнамдахи дайнда хабаадуулхын тула 528 мянган резервистнүүдые, национальна гвардиин гэшүүдые татаха эрхэ президент Джонсондо олгохо гэһэн нэмэлтэ США-гай сенат 1967 оной сэрэгэй бюджет тухай хуулиин проектдэ оруулха гэжэ шиидхээ.

Энэ нэмэлтые зүбшөөжэ сенаторнуудай гурбанай хоёр хубинь дуугаа үгэбэ.

Социальна шанга асуудал

ТОКИО, августын 19. (ТАСС). Японой хүдөө тосхонуудтахи таряашадай олзо бэдэржэ хото городуудта ошодог болоһониинь — социальна тон шанга асуудал мүн. «Токио Таймузу» гэжэ газетэ иимэ тобшолол хэнэ. Мүнөө 500 мянга шахуу таряашад хото городуудта ошоод байна. Бүхы бүлөөрөө олзо бэдэржэ гарадаг ушар улам олошоржо байнхай гэжэ тус газетэ бэшэнэ.

Улаан-Үдын горпромторгын «Ангара» гэжэ магазин соо наймаан гэшэ һайнаар гүйжэ байна. Эндэ элдэб янзын бүд бии.

Ф. СОРОКИНОЙ фото.

Испаниие зууршална

НЬЮ-ЙОРК, августын 19. (ТАСС). Испанидахи США-гай элшэн түлөөлэгшэ Дьюк гэгшэ Хойто-атлантическа бүлэглэлдэ Испаниие оруулха зууршалга хэбэ. Ассошиэйтэд Пресс агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, Пальма-де-Мальорэдо үгэ хэлэхэ зуураа, Испаниие НАТО-да нэгэдхэн оруулаа һаамнай, «энэ нүхэсэл бүри бата бэхи болохо һэн» гэжэ Дьюк мэдүүлбэ. Тус орон мүнөөнэй Европодо тон шухала үүргэ дүүргэжэ болохо байгаа гэнэ.

Энэ бүлэглэлэй сэрэгэй эмхиһээ гараха гэжэ Франциин шиидэһэнһээ уламжалан, атлантическа бүлэглэлдэ нүхэ һубын гараһан мүнөөнэй оршон байдалда Дьюкэй энэ мэдүүлгэ ушартай.

ДУУН — АЖАБАЙДАЛАЙ ТОЛИ

Дуунуудые шэнжэлжэ үзэхэдэ, арад зоной ажабайдал, намтарынь тэдээн соо элихэнээр харагдана.

Тарбагатайн шэмээшэгүүдэй дуунуудые абажа үзэе. Протасов гэдэг эрдэмтэ тэдэнэй дуунуудтай Эрхүү, дээдэ-Үдынхидые анха түрүүн танилсуулһан.

Гэбэшье айхабтар олон дуунууд хэндэшье мэдэгдэнгүй үлэшэһэн. Һүүлэй үедэ Буряадай комплексно эрдэм-шэнжэлэлгын иститудай хэһэн хүдэлмэри дээрэһээ тиигэжэ элирээ. «Сэсэрлигүүд, минии сэсэрлигүүд», «Ванюшка гэрлэхэеэ забдаба», «Ивушка» гэхэ мэтын урданай лирическэ, ажаһуудал, ёһо заншал харуулһан бадагууд Тарбагатайда олон. Илангаяа урагшагүй инаг дуран тухай ямар һонин бадагууд бии гээшэб. Эндэнь баяжахын түлөө басагаяа баян, наһатай хүндэ хадамнаһан, үгытэй гүлмэрхэн басаганай үй гашуудал, үгышье һаа, хаан засагай хажар хүндэ сэрэгэй албан, солдадай зоболон, үхэл тухай хэлэгдэхэ юм. Жэшээнь, «Баяртай, түрэл нютагни» гэжэ дуун соо иимэ бадагууд бии.

«Хурса һэлмэ гэрлүүлээ һэн,
Хуудам һомо — худагынь һэн,
Ехэ шэрээ — хуурсагынь
Эхэ газар болоо һэн».

Хэды тиигэбэшье, тон хуушанай гү, али шажанай дуунууд мартагдажа, Агуу Октябриин революциһаа хойшо зохёогдоһон дуунуудынь онсо һуури эзэлнэ. Арадай ажабайдалда тохёолдоһон асари ехэ хубилалтануудые тэдэнь тодорхойлно.

Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой һаалишад Ксения Сластина, Агриппина Алексеева гэгшэд «Харгы зубшуулаад, зубшуулаад лэ» гэжэ дуу ямар хонгоё гоёор хангюурданаб. Энэнь мүнөөнэй хурдан түргэн дабшалта харуулһан удхатай.

Һайндэр болоходо тарбагатайнхид дүхэригэй, хатарай дуунуудые аргагүй уянгатай утаар, хүхюутэйгөөр татадаг. «Дүхэриг соо ороо һэмди даа», — энэ дуун анха хуушанай аад, һэльбэгдэжэ, шэнэ удхатайгаар зэдэлнэ.

Граждан дайнай үедэ таряашан шэмээшэгүүдэй баатаршалга элирхэйлһэн, хизаар ороноо хариин булимтарагшадһаа, сагаан гвардейцүүдһээ сүлөөлһэн тухай дуунууд хэды олон бэ! Тарбагатайнхидай эрхим эрхим хүбүүд һомо, жада, гранатаһаа гадна, хурса хурдан үгөөрөө дайсаниие даралсаһан байна. «Бү элилдэгты, сахалинууд, далай дээгүүр» гэжэ дуун мүнөө хүрэтэр солгёотой сарюунаар ханхинана.

Левицкий, Измайлов — бандидуудай сэрэгшэдые усадхахын тула Тарбагатайн партизанууд ямар хатуу зоригтойгоор тэмсээ һэн бэ. «Тэрэ үеын байлдаануудта эрхим хүнүүднай алуулаа һэн. Командирые гү, али хүндөөр шархатаһан партизаниие барихадаа, сагаантан нюдынь тэһэлэн тунхижэ, хамарынь отолжо, бэеынь жадаар хадхажа, галаар шатаажа, һэлмээр сабшажа зобоодог һэн», — гэжэ нүхэд Чебунин, Ивайловский гэгшэд хөөрөө һэн. Эгээл иигэжэ Константин, Григорий Лощенковтон баатарлигаар наһа бараа юм. Тэдэнэй нэгэ дүүнь — Михаил Лощенков алуулһан аханар тухайдаа дурасхаалай дуу зохёожо, энэнь бүхы Тарбагатай дотор таранхай.

«Харанхы һүни дайсантай
Хатуу шангаар тэмсээ һэмди.
Халаг, тэндэ хоёр ахамни
Харшанай гарта ороо һэн.
Хадхуулһан, зобоолгоһон бэеыень
Харахадаа һүүлдэ таняагүй һэм.
Хашабаа шаргада тээжэ,
Харуулхаяа зондонь асараа һэм.
Харахан гэрынь налшынхай,
Хайрата бүлэнэрынь гашууданхай,
Хаража, угтажа гараа һэн,
Харатайл хүндэ байгаа һэн» —

кимэ бадагуудай һүүлээр тэрэ хоёр баатарнуудые хайшан гээд хүдөөлһэн тухай хэлэгдээд, арадайнгаа эрхэ сүлөөгэй түлөө тэдэнэй ами наһаа үгэһыень Эхэ оромнай хэзээдэшье мартахагүй гээд дүүргэнхэй.

Эсэгэ ороноо фашис булимтарагшадһаа сүлөөлхэ тэмсэл тухай дуунууд баһа олон. Эдээн дотор тэрэ үе сагай шахардуу ажабайдал, баатарнууд тухай элирхэйлэгдэнэ. Жэшээнь, «Түрэл нютаг» гэжэ Надеино тосхондо дуулагдаһан дуун соо Ленинградай фронтдо наһа бараһан Сибириин баатар хасаг тухай айхабтар уран гоёор, сэдьхэл зүрхэ хүдэлгэмөөр, зориг бадаруулмаар найруулагданхай.

Дайнай хойто тээхи жэлнүүдтэ эб найрамдал, амгалан тайбан ажабайдал, ажал хүдэлмэри тухай тон шэнэ, мүнөөнэй удхатай, уран хурса бадагууд зохёогдожо, тосхон бүхэндэ сууряатан зэдэлдэг. Өөһэдын бэрхэ дуушад-поэдүүд тэндэ шалгаранхай. Тэдэнэй тоодо Феофан Ферапонтович Рыжаков, Влас Трофимович Иванов, Иван Савинович Рымарев (Ехэ-Куналей тосхон), Анна, Мария, Пелагея Трифоноватан (Надеино тосхон), Илларион Макарович Вишняков (Десятниково тосхон), Полина Андреевна Мясникова, Екатерина Константиновна Будникова (Куйтун тосхон) болон бусад оролсоно.

Иигэжэ дуун соо ажабайдалаймнай намтар толи соо мэтээр харагдана бшуу.

И. ЯРНЕВСКИЙ.

ХӨӨРЭЛДЭЖЭ ҮЗЭЕ

БУРХАНАЙ ХАЙРА ТУҺААР...

Бурхан бии юм гү, али үгы юм гү? гэжэ хоёр тээшэе хэлбэлзээшэдые гайхагшаб. Бурханhаа табисууртай аад, бурхан байдаггүй юм гэжэ байгаад сэсэрхэлдэхэ гээшэ үндэhэ баримтагүй, hүзэгшэ хүнүүдэй ёho заншалые эбдэлhэн ааша бэшэ гээшэ гү? Иимэрхүү ашанууднье би үнэн зүрхэнhөө буруушаагшаб. Зарим hүзэгшэ хүнүүд хэнhээшье үлүүгээр бурхандаа шүтэдэг, тэрэнhээ адис абадаг аад, би бурхан гээшые оройдоо мэдэхэгүйльби гэжэ ото таhа арсаха, айха hүгэдэхэ юм. Иигэжэ байжа абарал гуйха, зальбаран hуужа наманшалха гээшэмнай нүгэлhөө муухай нүгэл шуу даа.

Сэхыень хэлэхэ хэрэгтэй. Хүнэй хэhэн нүгэл сээрые ходо сагааруулжа, ами наhыень абаржа ябадаг hайн hайхан абаралнай бурхан юм гэжэ би үнэн зүрхэнhөө этигэгшэб. Тиимэhээ hүзэгшэ бэшэ хүнүүдhээ айжа ябадаг, нюусаар адис абаха, үргэл мүргэл хэхые оролдогшогүйб.

Шажанай хархис удхые hүзэгшэ хүнүүдтэ бодотоор ойлгуулха хэрэгтэй гэжэ байгаад зарим атеистнүүд шашахын ехээр шашалдаха дуратай юм. Тэдэнэй гоё hайхан хөөрөөнүүдые бүгшье шагнагшаб. Теэд дээгүүр хөөбэлзэhэн удхатай хөөрөөнүүдыень шагнахада hонигүй байдаг. Атеистнүүдэй олонхинь шажан мүргэлэй нангин удхые гүнзэгыгөөр тайлбарилан ойлгуулдаггүй гээшэ. Энээнэнь халагламаар.

Шажанай нангин удхые (хархис удхыень бэшэ ааб даа) би ами наhанhаашье үлүүгээр хүндэлэгшэб. Ушар тиимэhээ үнөөхи хоёр тээшээ хэлбэлзэхэеэ hанаhан хүнүүдтэ ойлгуулхые оролдогшоб. Ойлгуулангүй байжа болохо аал! Үгы, огто болохогүй. Бурхан гээшэ манай эгээ дээдэ, эгээл нангин юумэн ха юм.

Замбуулинай холые зүhэн ниидэгшэ залинта хурдан ракетэнүүдэй үедэ бурхандаа шүтэхэ гээшэмнай хуушан сагай үлэгдэл гэжэ байгаад зариман дээрэлхэхэ hанаатай юм. Үгы даа. Бурханай hайниие hанажа байhан аша туhаар тэдэ ракетэнүүд амгалан тайбан ниидэнэ гээшэ. Бурхан хүнүүдтэ хододоо hайниие hанажа, буян жаргалыень улам бүхэжүүлжэ, гал гуламтыень ошо зулаар бадаруулжа байхые оролдодог юм.

Шажан мүргэл хэншье хүндэ hаад hамуу хэдэггүй, харин ямаршье ушарта үрбэдэхэ, зоригжуулха шэдитэй байдаг, байхашье. Би мүнөө жараад наhатай боложо ябанаб. Бурхандаа мүргэдэгби, адис абадагби. Теэд hаад hамуу хэжэ байhыень hанадаггүйб. Бурханай hайниие хүсэжэ байhанай ашаар амиды мэндэ ябанаб, ябахашьеб. Ажал хүдэлмэри хэдэггүй юм гү гэжэ бү гайхаарайгты. Хэнhээшье ехээр колхоздо ажалаhан, саашадаа ажаллахашье байхаб.

Энэ жэлэй хабарай тарилгын hүүлээр нилээд удаан бороогүй, аяма халуун үдэрнүүд сэнхыбэ! Таряа, ногооноймнай гараса яhала хүсэтэй. hайншье hаа, үнөөхи шатама халуунhаа боложо, хамаг ургамал мэдэхээр гандажа захалба. Хайратай гээшэнь жаалдамар. Хүсэлжэ хэhэн ажалаа миинтэ алдажа байхадаа hанаа амархан ябаха аалши. Нютагайнгаа аха заха үбгэд, хүгшэдтэй зүбшэн хэлсээд. Хуурай Хадаг гэhэн газарта нэгэ үдэшэ обоо тахяа бэлэйбди. Гадна залуушуулшье хабаадалсаа hэн ха. Хойто үдэрынь бултадаа ажалдаа гараад, хэжэ байhан хүдэлмэреэ гэдэргэнь татаhан хүн байгаагүй. Үдэшэлэн тээшэ уhархуу үүлэн харлан гаража, хоёр үдэрэй туршада хэhэг бороо hуулга hабаар адхараа бэлэй. Обоо тахиhамнайшье, бурхан баабайhаа бороо гуйhамнайшье туhатай байгаа. Тиихэдэ мүнөө таряа, ногоомнай hурагүй hайн, элбэг дэлбэг ургаса абахаар хүлеэгдэнэ.

Үшөө нэгэ ушар ой ухаанhаам гарадаггүй. Би тиихэдэ Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнда ябалсажа ябааб. Үдэр, hүнигүй үхэр буунууд hүрөөтэйгөөр зохоролдохо, бомбонууд тэhэрхэ. Алуурша дээрмэшэдhээ Эхэ ороноо заатагүй хамгаалха, үхибүүдэйнгээ, аша гушанарайнгаа саашадахи зол жаргалые эрид шууд аршалха—иимэрхүү зорилготойгоор тэмсээ бэлэйбди. Боро хараан боложо байгаа hэн ха. Бузар шанга тулалдаанай hүүлээр нэгэ хуhанай хажууда амарха ушартай болобобди. Тиигэжэ hуутарнай «Хуhанhаань саашаа болгты» гэжэ буряадаар хэлэхэ абяан шэхэндэм эли дуулдаба. Тойроод харахадамни хон-жэн, харагдахаар юумэн үгыл аад үгы. Хуhанhаа холодохотойм сасуу, тэрэ модоноймнай узуурта снаряд унаал, тэhэршэхэ юм. Энэ юун гээшэб? Хаанашье hаа намайгаа харууhалжа ябаhан бурхамни үхэлhөө абарба гэжэ би тиихэдэ ойлгоо бэлэйб. Эгээл тэрэ үхэл амидарал хоёрой хоорондохи эрмэг дээгүүршье дамжан ябахадаа шажан мүргэлөө сэдьхэл ухаанhаа мулталангүй, харин бурханай хайра туhаар дайгаа дараhан, даагаа hүүлдэhэн, амиды мэндэ түрэл нютагтаа, үри хүүгэдтээ бусажа ерэhэндээ баясагшаб.

Хожомынь барилгада, мал дээрэшье ажаллааб. Бурханай хайраар ори гансахан басагатай болоошье hаа, мүнөөдөө аяар найман ашанарые бөөмэйлэн хүмүүжүүлжэ байдагбди. Энэмнай оройдоо ёhотойхон лэ жаргал бэшэ гү? Тиимэ даа Ашанарни бултадаа габшагай гаhуур, халуурха гээшые мэдэхэгүй юм. Буян ехэтэйгээр заяагдаhанhаа, бурхандаа хаhа сагтань мүргэжэ, адис абажа байhанhаам боложо ашанарни иимэ задарюунаар хүмүүжэнэ гэжэ hанагшаб.

«Бурханайнгаа урда зальбаран байжа наманшалха, адис абаха хирэндэш ашанаршни хаана байдаг бэ? Тэдэнэйнгээ хонгорхон ухаае балартуулнагүй гүш?» гэhэн түхэлтэйгөөр зарим хүнүүд хандаха юм. Үгы даа. Минии ашанар хэнhээшье дутуугүй hургуулида hуралсана. Ууган аша басаган Тамарамни 9 класс дүүргээ, удаадахи Михаил гэгшэмни—8 класс, тэрэнэй удаадахи Гомбо хүбүүхэймнай 6 класс дүүргээ. Дүүнэрыньшье эрхим hайнаар hуралаг юм. Бултадаа эбтэй эетэйнүүд, бэе бэедээ хамhалсажа ябаха, хэхэ гэhэн ажалаа суггаа хээдхихэ дуратай. Бурханда мүргэгты, адис абагты гэжэ байгаад би ашанараа hургадаггүйб. Тиихэдэ ашанарнишье намда hаад хэдэггүй.

Мүнөө би үбhэн дээрэ ажалланаб. Бурхандаашье мүргэжэ, адис абажашье байгаа hаа, хүнhөө дутуу ажалладаггүйб, шажан мүргэлэй ниитын ажахыда hаад hамуу хэжэ байhыень би мэдэнэгүйб.

Хурнангыгаар хэдэхэ гээ hаа—иимэл даа.

Д. ЦЫБЕНОВ.
Захааминай аймагай
Хуртага нютаг.

Редакциhаа: Захааминай аймагай XXII партсъездын нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн Дымбрыл Цыбеновэй бэшэг толилогдобо.

Нүхэр Цыбенов үнинhөө хойшо колхоздоо hайнаар хүдэлдэг ажалша бэрхэ хүн байhаниинь, Эсэгэ ороноо хамгаалгын агууехэ дайнда хабаадаhаниинь тон зүб. Тиин энэ ажалша хүн шажан мүргэл тухайда hанажа, бодоошоёо эли далдагүй үнэн зүрхэнhөө бэшэбэ. Энэ хүнэй табиhан хэдэ хэдэн асуудалнуудые редакци зүбшөөхэ аргагүй байhаниинь мэдээжэ. Гэбэшье энэ бэшэг толилходоо манай уншагшад энээн тушаа hанамжаяа бэшэхэ аабза гэжэ редакци найдана.

Конкурсдо ерэhэн фото-зурагуудhaa

ШАЛГАЛТА.
П. БУРМАКИНА фото.

НАРАНАЙ ОРОЖО БАЙХА ҮЕДЭ.
В. КОЛОСОВОЙ фото.

СПАРТАК

СОВЕТ ХҮНҮҮДЭЙ БААТАРШАЛГА

Советскэ Союзай Герой, запасай подполковник Спартак Иосифович Маковскиин Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай үедэ хэhэн суута баатаршалганууд манай полкын түүхэдэ алтан үзэгүүдээр мүнхэлэгдэнхэй.

Тэдээн тухайнь өөрынь хөөрөөнhөө доро толилогдобо.

1943 ОНОЙ НАМАР эхилшоод байгаа hэн. Манай полк Киев шадархи багахан газар дээрэ hуурижаба.

Нэгэтэ үглөөгүүр полкын командир намайе дуудаба гээшэ. Гүйдэлөөрөө командирта ерэбэб. Командир намайе угтан тобшоор хэлэбэ:

— Нүхэр капитан, та 45 квадратахи гол дээгүүр гарагша хүүргые үты хэхэ ёhотойт!»—hүүлээрнь халта абяагүй байд гээд, намайе сэхэ шэртэн:—Заал hаа, ямаршье аргаар, hаань... ойлгосотой гү?»—гэжэ эрид hураба.

Самолёдни hуурихаа ехэ хүндөөр бодобо...

Хахад час тухай ниидэд ябахадаа 45 квадрат дээрэ гарабаб. Мүнөө үүлэн соohoo ходорхо ёhотой... Үүлэнhээ гаран сасуумни дайсанай зениткэнүүд аргагүй үдхэн абасатайгаар нам уруу буудажа эхилбэ. Энэл минутануудта гол дээрэхи хүүргэ харажархибаб. Зай, яалтай гээшэб? Удаан шиидэхэ забда байбагүй. Эндэ тэндэмни снарядууд тэhэрнэ. Һөөргөө тэрьелжэ шадабал, амиды үлэхөөр хэбэртэй. Зүгөөр шэхэндэмни командирай захиралта: «Заал hаа, ямаршье аргаар, hаань..»—гэhэн үгэнүүд зэдэлхэдэл гэбэ. Энэ хүүргэ немецүүдтэ аргагүй хэрэгтэй байба ха юм даа гэжэ hанахадаа, штурвалаа бүхы хүсөөрөө урагшань түлхеэд лэ, эрид доошоо буужа, хүүргэ дээгүүр элин сасуугаа бомбоёо хаяжархибаб. Тээ дээшээ болоод, харахадамни, мүнөөхи хүүргымни hуурида баглагар хара утаан үлхэлдэшэhэн байгаа бэлэй. Зүгөөр ямар аза талаангаар самолёдни бүтэн үлөө юм, мүнөөшье хүрэтэр гайхагшаб.

Холошье ниидэжэ ошоодүй ябатараа, хаанаhаашьеб гэнтэ бии болоhон хоёр «юнкерснүүд» намда добтолжо оробод. Би самолёдоо эрид дээшэнь залажа, үүлэнэй саана ороод, гэр уруугаа рацяар дамжуулбаб:—Би Спартагби. Би Спартагби. «Юнкерснүүд» намда добтолбо. Тулалдажа эхилбэб! («Спартак» гэжэ нэрэмни дайнай дүүрэтэр минии нюуса дуудалгын нэрэ болоо hэн). Командир: «шадаа hаа, тэрьелэ.»—гэбэ. Теэд намда тэрьелхэ арга байгаагүй hэн. Агаарай хатуу тулалдаан эхилшэбэ. Удаан туласалдаhанай hүүлээр нэгэ «юнкерсыень» буудан унагаабаб. Хоёрдохинь зүгөөргүйл дүршэлтэй летчик байбал ха. Шадамар бэрхээр харааhамни тэрьелэн гараба. Намнажа оробоб. Тээ дүтэлөөд, гашеткээ дарабаб. Тудабагүйб. «Юнкерс» шуран түргэнөөр хударан, миниингээ ара талада гарашаба. Энээниень хүлеэгээгүй байhан би халта тэбдээл hэн хаб! Уданшьегүй самолёдни аягүйгөөр хэлбэлзэшэбэ. Тиибэшье ниидэhээр лэ ябаба.

Намайе фашист забда залигүй буудажа оробо. Бүхы арга мэхэеэ гаргажа, баhал «юнкерсын» хажуу таладань гарабаб. Яаруугаар лэ гашеткээ дарабаб. Пулемёдни буудабагүй. Сухал дундаа хэды, хэды дарабаб. Һомон дууhашаба. Удаан буудахагүйдэмни немец намайе hомогүй үлэбэ гэжэ гансатал тухайлба. Добтолжо оробо. Иимэ ушарта яагша бэлэй? Тэрьелхэ гү? Аэродром холо. Дайсан заал hаа хүсэхэ. Доошоо бууха гү? Доро ой, гол... Дайсан бүри дүтэлбэ. Ухаан бодолни сахилгаан мэтэ хүдэлнэ. Иигээд лэ хосоролгон болобо гү? Үгы! Үгы! Иигэжэ зүрхэмни захирна. Теэд бэшэ ямар арга байнаб! Хэлыш! түргэн, түргэн... Мүргэхэ, мүргэхэ! Энэ шиидхэбэри гэнтэ зуралзан түрэбэ. Энэ үедэ дайсан намаар наада хэхэ hанаатай, буудангүйгөөр хажуугаарни шууян гарана. Тон лэ баhана. Сүлөөтэйгөөр лэ совет лётчигые үгы хэхэ гэжэ бодоно хэбэртэй. Үшөө дахин хажуугаарни үнгэрхэдэнь, немецэй ирзайтараа энеэhэн шарай элеэр харабаб. Нюргаарни хүйтэн хүлhэн урдахадал гэбэ. Энэ бузарые алаха шадалгүй байhандаа, сухалдаа даргадан, нюдаргаараа занажа оробоб. Эгээл эндэ дайсан тон багахан алдуу хэжэрхибэ. Халта доошоо ороод, намай хараанhаа алдаба. Энэ hамбаандань хажуу талаhаань шуумайн буужа, хурса даляараа «юнкерсын» ута hүүлыень шудараад лэ гарашабаб. Фашистшье утаа бушхаад лэ доошолшобо. Миниишье «Чайка» захиралтыемни дүүргэхээ болишобо. Юрэдөөл арай шамайхан, газарай нюруу шудархаhаа нааша аэродромоо бусажа ерэбэб. «Чайкынгаа» тогтон сасуу бишье мэдээгээ табижархёо hэм. Иигэжэ түрүүшынхеэ хүндөөр шархатаhан байгааб.

* * *

1944 оной июниин 28-да агаарай 16-дахи сэрэгэй табан зууhаа үлүүтэй самолёдууд Бобруйск город шадархи немецүүдэй суглуулагдамал хүсые үй бута сохижо, хоёрдохи үдэртөө Бобруйскые сүлөөлөө hэн. Газар дээрэ, агаарташье хатуул тулалдаанууд боложо эхилбэ. Үдэр соо арбаад шахуу дахин дайсанай эзэлhэн газар тээшэ ниидэхэ ушарнууд болоцшо бэлэй. Энэ үлзыгүй ехэ хюдалсаан, алалсаан соогуур манай полк зүгөөргүй олохон хүбүүдээ гээгээ hэн.

Эдэ «халуун» үдэрнүүдэй нэгэндэ би өөрын дахуулшан-младша лейтенант Кузнецовтой шухала даабари дүүргээд, гэртээ бусажа ябабабди. Гэнтэ хаанаhаашьеб зургаан «мессершмидтэнүүд» бии болоод маанадые добтолжо оробод. Би рацяараа нүхэртөө дамжуулбаб:—«Сокол, сокол... намhаа бү таhара, эдэ бузарнуудай хажуу таладань гарая! »Нүхэрни харюусаба: —«Спартак, Спартак... би ойлгооб, би ойлгооб, добтололгодо бэлэнби!»

Кузнецов hаяханшье манай полк ерэhэн hаа, булай түргэн, аргагүй бэрхэ лётчик байhанаа харуулжа шадаа hэн. Тон зүрхэтэй, шадамар бэрхэ нүхэр бэлэй. Дайнай дүүрэхэhээ абан, Советскэ Союзай Герой гэhэн үндэр нэрэ зэргэдэ хүртэhэн юм.

Бидэшье тулалдажа эхилбэбди. Нүхэрни гансатал нэгэ фашистые hанги буудажа унагааба. Би нэгэ фашисттай зууралдашоод, hалажа яданаб. Тэрэнээшье удангүй унагаажа шадабаб. Энэ үедэ гэнтэ нүхэрни мэдээсэбэ гээшэ:—Спартак, Спартак... мотоорни хүдэлхөө болибо. Доошоо унажа эхилбэб... Эдэ бузарнуудhаа тэрьелэ... Би самолёдоо абархые оролдохом» Би нүхэрэйнгөө түлөө айшабаб. Юун самолёт абархам гээ гээшэб! Бэеэ абархаа оролдохоо яанаб гэжэ байгаад, аман соогоо хараагаал hэн хаб. Зүгөөр нүхэртөө дамжуулбаб: «—Сокол, сокол... парашюдаар hүрэ, самолёдоо хая саашань, би шамай бүрхөөхэб... түргэлэ!» Кузнецов харюусаба: «—Спартак, Спартак... кабинамни нээгдэнэгүй... доромнай дайсанай газар, бишни амиды үлэнгүй байжа болохом ха... ши бэеэ абара... би доошолбоб...»

Иигэжэ дуулгаад лэ нүхэрни абяагүй болошобо. Гэнтэ үлэгшэ «мессершмидтэнүүднай» юундэшьеб маанадаа орхижорхибо. Удангүй энэшье элиршэбэ. Маанадта туhаламжа, зургаан «чайканууд» хүрэжэ ерэбэд.

Би нүхэрөө харааhаа алданагүйб. Мүнөө намhаа аргагүй түргэн зүб шиидхэбэри хэрэгтэй болобо. Нүхэрни үхэхэнь гээшэ ха гэжэ мэдэжэ байгаашье hаа, яажашье hаань абарха арга бэдэрнэб. Гэнтэ доошоо харан гэhээмни, Кузнецовоймни самолёт ногоохон талмай дээгүүр бүмбэлзэжэ ябаба гээшэ. Зай, ихэдээ самолёдын бүтэн бууба гээшэ. Эндэ Кузнецовой шадабари hэн ааб даа.

Теэд буугша газарынь немецүүд эзэлэнхэй hэм шуу гэжэ hанан гэхэдээ, бэшэ юуншье тухай бодонгүй нүхэрэйнгөө хойноhоо доошоо шуумайшабаб. Үрдихэм гээшэ гү, али үгы гү? Самолёдни шэдэhэн шулуун мэтэ доошолно. Нэгэн, хоёр, гурбан... секцидэ. 500... 400... 300 метр үлэнэ. Толгойдомни—нэгэл бодол. Нүхэрөө абарха, яажашье hаань фашистнуудай hабарта үгэхэ ёhогүйб!

Нэгэ сүлөө ороод, харахадам, немец солдадууд нүхэрэймни самолёдто хэдэн тээhээнь шоргоолзон мэтэ дүтэлжэ ябабад. 500-гаад метр үлөө хэбэртэй. Эдэ бузарнуудые яажашье hаань үрдихэ ёhотойб!

Самолёдойм сахаригууд газарта хүрэбэд. Өөрымни самолет бүтэн хүрэхэ гээшэ гү? Нүхэ hүбэдэ орошоно аа гү гэжэ айнаб. Харин хүнгэхэн «чайкамни» дондорhоор, дэндэрhээр Кузнецовой самолёдто хүрэжэ ерэбэ. Немецүүд маанад руу буудanагүй. Хэбэрынь хоюулаемнай амидыгаар бариха гэжэ шиидээд ха. Намайе нүхэрөө абаржа ябана гэжэ огто hанаагүй хэбэртэй. Иимэ аюултай шиидхэбэри дайсанай толгойдо ороогүй hэн ааб даа.

Би түргэхэн hүрэжэ буугаад, нүхэрэйнгөө кабина нээбэб. Хоюулан хэдыхэн секундын турша соо минии самолёдто hуушабабди. Теэд ниидэхэ гэн гэhээмнай, мотоорни хүдэлхөө болишоод байба. Немецүүд хоёр зуугаад метр шахуу маанадта дүтэлбэ. Лаб лэ бидэ хоёрые тэрьелжэ шадахаа болёо гэжэ этигэнхэйнүүд ябанад. Би дахин hүрэжэ буугаад, мотоороо шэншэлбэб. Удаань hөөргөө hуубаб. Ногоон хубсаhатан бүри хажуудамнай шахуу хүрэжэ ерэбэд. Хурса наранда шаташаhан хүри улаан нюурнуудынь элеэр харанаб. Үрдихөө болибобди гэhэн аймшагтай бодол ойро зуура толгойдом түрэбэ. Яаруугаар пистоледээ гартаа абабаб. Самолёднай хүшэгэнэшэбэ. Ойро зуурын гүйдэл... Газарhаа таhаралга. Самолёднай дээшээ жудхэжэ ябана гэжэ огто үнэншэхөөр бэшэ байгаа hэн. Энээхэн үедэ нүхэртөө харасараа уулзашабабди. Нүхэрни тон баяртай, жаргалтай нюдөөр намай хараhан, миил миhэржэ байгаа hэн. Бидэ хоёр нэгэшье үгэ хэлсэнгүйгөөр, бэе бэеынгээ илдам зөөлэхэн харасануудаар, тугаар hая айжа, сухалдажа, яаража байhан бэенүүдээ дулаасуулжа ябаад hэмди.

Харин энэ үедэ юунэйшье болоhые мэдэхээ болишоhон фашистнууд hүхи-бархи табинхайнууд гүйлдэшэбэд. Иигэжэ миинтэ болоhон эдишэеэ хамар дороhоо алдажархибабди гэжэ даншье үнэншөөгүйд hэн ааб даа. Теэд бахардаhан, тэбдэhэн, hаял мэдээ ороhон немецүүдэй буу-шуу табижа эхилхэдэнь, бидэ табан зуун метр үндэртэ гарашаhан ябаа hэн бэзэбди.

Гэр тээшээ шэглэжэ, жэгдэ харгыдаа ороод ябахадаа, нүхэрни нам уруугаа ялалзаhан нюдөөр харан:

— Дуулана гүш, тэрэ доошоо унажа ябахадаа, шамайемни буудажа унагаахань гээшэ гү, намай бүрхөөжэ ябаhаар аюулда ороно аа гү, түргэн тэрьелhэй даа... гэжэ байжа hанаад, газарта буугаад, өөдөө харан гэhээмни, доошоо, хойноhоомни буужа ябахыешни харахадаа баярлаhандаа юм гү, али шамайгаа хайрлаhандаа гү, арайл уйлан алдаа hэм. Тиихэдэл шамайе намай заал hаа абаржа шадаха гэжэ мэдэжэ, найдажа байгааб—гэжэ хэлээ hэн.

Энэ хэлэгшэ үгэнүүдынь намда юунhээшье үндэр шан боложо үгөө бэлэй. Уданшьегүй бидэ амиды мэндэнүүд гэртээ бусажа ерээ hэмди.

Д. ДЫЛГЫРОВ.
г. Тукумс.
Латвийска ССР.

ТҮРҮҮШЫН НААДАЛГА

Гүрэнэй Ленинэй орденто Буряадай оперо болон баледэй театрайхидай аяншалга дүүрэнтэбэ. А. Даргомыжскиин «Русалка» гэжэ оперодо Ким Базарсадаев, дирижер Аюша Арсаланов гэгшэдэй амжалтатайгаар наадаhые тэмдэглэхэ шухала. Юуб гэхэдэ, бас бүдүүн хоолойто Базарсадаев дирижер Арсаланов хоёр түрүүшынхиеэ наадаа. Эдэнэр Н. Римско-Корсаковой нэрэмжэтэ Ленинградска консерваторие дүүргээд, театрта түрүүшын жэлээ хүдэлнэ.

К. Базарсадаев М. И. Глинкын нэрэмжэтэ вокалистнарай Бүхэсоюзна конкурсын лауреат юм. Тэрэ хадаа hайхан, шанга, жэгдэхэн дуута хоолойтой байhаараа шалгарна. «Русалкын» Мельнигэй парти ородой хүгжэмэй классикада тон бэрхэтэй роль.

Артист оперын түрүүшын актын гайхамшагта арние айхабтар шадамараар наадаа. Базарсадаев гурбадахи актда Мельнигэй ролиие харагшадай сэдьхэл хүдэлгэмэ hайханаар дуулажа, альга ташалгаар угтагдаа.

Аюша Арсаланов амжалтаараа харагшадые баярлуулба. «Русалка» байгша сезондо тэрэнэй дүрбэдэхи премьерынь болоно. Аюша Арсаланов оперын парти гүйсэдхэлгые тон шадамараар хүтэлбэрилөө. Тиигэжэ харагшад болон театрайнгаа коллективэй дунда ехэхэн амжалта олоhон байна. Залуу дирижёрой удаадахи хүдэлмэринь Ж. Бизэй «Кармен» оперын хүгжэмые хүтэлбэрилгэ болохо юм.

К. Базарсадаев Ш. Гуно гэгшын «Фаустда» Мефистофелиин ролиие шудалба.

Н. МАТОРИН.
Алтайн хизаар.

Тусхай ехэ карта

Россин географическа ... болон атласууд дэлхэйн ... графическа эрхим хэблэлнүүд ... зэргэдэ хододоо байдаг. ... рээндэ Европодохи Россин ... метртэ арбан модо багтаа ... тусхай карта хабаадана. ... бүтээхэ хүдэлмэри 100 ... саада тээ, 1865 ондо эхилhэн ... бүхэли зургаан жэл соо тэрэ ... дэлмэри үргэлжэлhэн байна.

Карта 168 хуудаhа (туд ...) доо 25×19 дюйм хэмжээтэй ... ээзэлнэ. 4 үнгын шэрээр ... дэнхэй. Тэрээн дээрэ hуурин ... зарнууд (5 үрхэhөө дээшэ ...) тай), гидрографическа hа... түмэр, почтын болон ... харгы оруулагдаhан байха ...

(**«Земля и люди» гэжэ гео... фическа календарhаа абтаба.**)

Онтохон **А Р Х И Н Ш А Н**

Архи хурса харасатай, годигор хушуутай бүргэд гээшэ; хангил үндэр хада хабсагайн архагар хотируулга эбэртэй, морхогор хамартай зэрлиг хуса гээшэ; бүтүү шэдхэ хүбшын намаглиг газараар тэршэлдэг, дайралдаhан юумэеэ хурса hoёогооро хадаран гэмтээдэг хүбшын зэрлиг гахай гээшэ. Яахадаа? Шагнаад байгыт! Эртын эртэ, урдын уймар сагта эрэ хүн эмээлтэ мориндоо мордоод, элдин хонгор дайдынгаа ан гүрөөл агнахаяа ара байсата үндэртөө гараба hэн ха.

Агнажа ябатараа, айхабтар ехээр умдаа хүрэбэ ха. Теэд хадын түргэн горхоншье, хүйтэн уhатай булагшье дайралдадаггүй. Эсээд. өөдөө харан хэбтэшэбэ. Тиигэжэ байтараа хүхэ тэнгэридэ элин ябаhан бүргэдые харажархиба. Энэ шубуунай шуhа уубал, умдаа хариха бэшэ гүб гэжэ бодоод бүргэдые унаса харбажархиба. Тураг ангые урамдан дуудадаг үхэрэй эбэр бүреэ соогоо бүргэдэй халуун шуhа дүүрэтэр хээд, гудамхиба. Унданиинь хүсэд харибагүй. Тиигэбэшье бүрүүлтэhэн нюдэдынь хараа орожо, саашаа ябаба. Амидыл амитаниие хараашална. Уданшьегүй зэрлиг хуса хониной хабсагайн эридтэ байхые хараад, харбан унагааба. Тэрэ хониной гоо шуhа хадхан гаргажа, гудамхиба. Ухаан бодолынь гансата балартажа, хараhан юумэеэ хобхо дайражархихоор шадал ороhон шэнги болоод, ургажа hууhан модонуудай забhараар урагшаа дүүлишэнэ. Тиигэжэ тэмтэржэ ябатарынь, шэбэрэй намаг соо ута шара hoёогоо гурба хитаруулhан бодон гахай хурхиржа хэбтэбэ. Тэрэ гахайгаа алаад, халуун шуhыень эбэр бүреэ соогоо халима дүүрэтэр уужархина. Һүүлээрнь харюулhан болиhоноошье ... хэ юумэгүй, гахайнгаа хэб... шэ намаг соо бүхэ нойроор ... далшаба...

Нээрээшье, хүн архиндаа ... туугай зуун табиие ухаа... уулын бүргэдтэл зориг оро... нюдэнниинь хурсадаад, ургаж... дүүлидэг бэшэ гү? Мүн гэ... нэмэхэдээ, мүргэдэг хусадал ... ли мухар нюдаргаар мүнд... хадаг. Үшөө дээрэhээнь нэ... hаа, гахайдал адли хараб... газартаа тарайшадаг.

Зай, нүхэд архиншан гээшэ ... мнай огторгойгоор элидэг мэ... ша шубуун, мүргэдэг хү... шалбааг соо hэрюусэдэг гахай ... болоно ха юм.

Б. НАМСАРАЙН.

Редактор Ц. О. ОЧИРОВ

Байгал далайн хизааргүй үргэн нюруу дээгүүр сэлмэг үдэр тамаран ябахада ямар гоё гээшэб! Аяар холо эдэнэй үзүүртэ пароходуудай утаан халта харагдаад үгы болошохо.

Ц. ТЫХЕНОВЭЙ фото.

БУРЯАД ҮНЭН
4-дэхи нюур.
1966 оной августын 21.

Манай адрес, телефонууд:

АДРЕС ОБЪЕДИНЕННОЙ РЕДАКЦИИ: гор. Улан-Удэ, улица Ленина, 35. Телефоны: редактора—23-67, зам. редактора—38-42, зам. редактора—35-84. секретариата — 27-37, отделов: сельскохозяйственный—47-59, 35-14, промышленный—48-89, 33-61.

Улица ЛЕНИНА, 26. Телефоны отделов: партийной жизни—40-49, идеологический—24-74, 60-21, советского строительства и быта—34-93, рабселькоров и писем—25-41, 38-30, информации—34-05 и переводов—24-74.

гор. Улан-Удэ, типография управления по печати при Совете Министров Бурятской АССР.

Н-03669. Зак. № 816.